

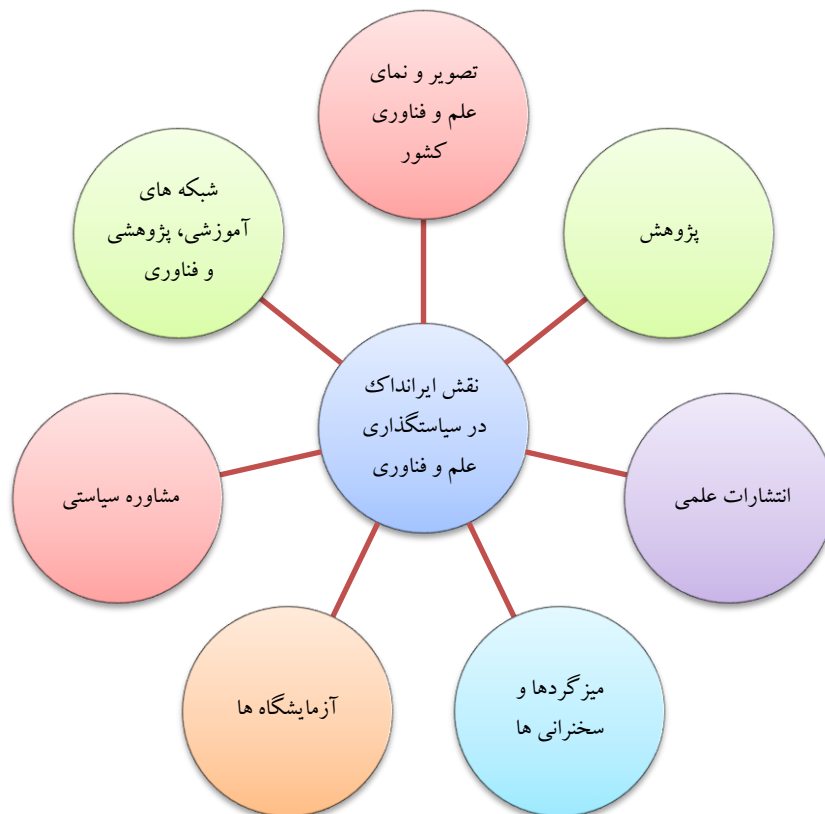
پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
(ایرانداک)

نقش ایرانداک در پشتیبانی از سیاست‌گذاری علم و فناوری

۳	ارائه تصویر و نمای علم و فناوری کشور
۱۰	توسعه و تقویت شبکه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری
۱۵	پژوهش
۲۰	انتشارات علمی
۳۹	میزگرد و سخنرانی علمی
۴۵	آزمایشگاه
۴۹	ارائه مشاوره‌های سیاستی

برنام خدا

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)، با پنجاه سال سابقه، در مسیر گردآوری، سازماندهی و اشاعه اطلاعات علمی و فناوریانه در حوزه‌های مختلف علوم، فعالیت نموده و تجربه و دانش مدیریت نظام علم و فناوری در سطح کلان را به دست آورده است. به طوری که در حال حاضر پایگاه‌های اطلاعات علمی پژوهشگاه با بیش از یک میلیون رکورد اطلاعاتی که بالغ بر ۵۰۰ هزار رکورد آن به پایان-نامه‌های دکترا و کارشناسی ارشد اختصاص دارد، یکی از با ارزشترین گنجینه‌های علمی کشور است. در طی این سال‌ها، پژوهشگاه تلاش نموده تا با گسترش پوشش منابع اطلاعات علمی و فناوریانه خود، پیشبرد مدیریت اطلاعات علمی و فناوریانه، و کسب تجربه در زمینه سازماندهی و پردازش اطلاعات، در جوار دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، و نهادهای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری و به قصد تامین نیازهای آنها فعالیت‌های خود را پیش برده و رسالت خود را عملی نماید. فعالیت‌های پژوهشگاه در پشتیبانی از سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور با ساخت سامانه‌هایی برای تحلیل و تولید اطلاعات استراتژیک و ارائه تصویر و نمای علم و فناوری کشور؛ توسعه و تقویت شبکه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری؛ انجام طرح‌های پژوهشی؛ انتشارات علمی؛ برگزاری میزگردها و سخنرانی‌ها؛ راه‌اندازی آزمایشگاه؛ و ارائه مشاوره‌های سیاستی به نهادهای سیاستگذار همراه بوده است. در این گزارش، چکیده‌ای از نقش ایرانداک در سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور آمده است.

ارائه تصویر و نمای علم و فناوری کشور

سیاست گذاری علم و فناوری در کشور به اطلاعاتی نیاز دارد که فراهم آوری بخشی از آن را ایرانداک در سامانه ملی مدیریت اطلاعات تحقیقاتی (سمات ملی) انجام می دهد. ایرانداک بنیان گذار نخستین رصدخانه پژوهش و فناوری نیز هست و داشبوردهای گوناگونی را در اختیار سیاست گذاران این حوزه می گذارد که برخی از آنها داشبورد طرح های پژوهشی، داشبورد پایان نامه ها و رساله ها، و داشبورد همانندجو هستند. افزون بر این، سامانه های منابع اطلاعات شاخص های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری؛ جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)؛ و دانش ایران از سامانه های اطلاعاتی دیگر ایرانداک برای سیاست گذاران هستند. ایرانداک با توسعه سامانه های مذکور توانسته است تصویر و نمای علم و فناوری کشور را برپایه نقشی که در اساسنامه بر عهده آن نهاده شده را به خوبی برای سیاست گذاران ترسیم نماید.

سامانه مدیریت اطلاعات تحقیقاتی (سمات ملی)

سامانه مدیریت اطلاعات تحقیقاتی (سمات ملی)، انباشتگاه داده های علمی و پژوهشی داخل کشور است. این سامانه در سال ۱۳۸۵ با پشتیبانی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات، و فناوری در نشانی semat.ir راه اندازی شد. هدف سمارت دسترسی و بهره برداری از اطلاعات پژوهشی، علمی، و فناورانه کشور از یک درگاه است. این سامانه یک منبع دست اول و یک مرکز پیوند است که فراداده های اطلاعات را از سازمان های پژوهشی دریافت و ذخیره می کند و پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) سازمان متولی آن است. هدف های کلیدی این سامانه عبارت اند از: کمک به تدوین نقشه جامع علمی کشور؛ کمک به ساماندهی علم و فناوری در کشور؛ کمک به تعیین اولویت ها و سیاست های علم و فناوری در کشور؛ کمک به برنامه ریزی برای تعیین و تخصیص بودجه های پژوهشی؛ ارزیابی و ارزشیابی پویای مؤسسه های پژوهشی و فناوری و پژوهشگران؛ پیش بینی و آینده نگری وضعیت علم و فناوری در کشور؛ بهینه سازی نظام تولید اطلاعات علم و فناوری ملی و ارتقای رقابت پذیری کشور در جهان با فراهم آوری یک فضای اطلاعاتی - پژوهشی شفاف، یکپارچه، منسجم و بدون تکرار در سطح ملی برای پژوهشگران؛ فراهم سازی زمینه مدیریت و رهبری پژوهش برای مدیران؛ بازنمایی توان ملی در تولید اطلاعات علم و فناوری و پاسخ به نیازهای متقاضیان علم و فناوری.

رصدخانه پژوهش و فناوری

رصدخانه پژوهش و فناوری، نخستین کانون برخط برای کمک به سیاست‌گذاران علم، پژوهش، و فناوری کشور با مقایسه، گزارش‌گیری، و پی‌گیری روند تغییرات اطلاعات علمی، پژوهشی، و فناوری است که در نشانی rasad.irandoc.ac.ir راه‌اندازی شده است. این رصدخانه از گنجینه اطلاعاتی بهره‌می‌برد که پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) در نزدیک به نیم سده پیشینه خود در گردآوری، سازمان‌دهی، ذخیره، حفظ، بازیابی، تحلیل، و اشاعه اطلاعات علم و فناوری کشور به‌دست آورده است. رصدخانه دارای داشبوردهای گوناگونی است که هر یک، بخشی از این اطلاعات و کنش‌های پژوهشگران کشور را بازنمایی می‌کند. رصدخانه پژوهش و فناوری هم‌اکنون دارای این داشبوردها به عنوان ابزارهای مدیریتی و تصمیم‌یار است:

□ **داشبورد پارسا:** اطلاعات پایان‌نامه‌ها، رساله‌ها، و پیشنهادها، تحصیلات تکمیلی (دسترسی محدود)؛

□ **داشبورد طرح‌های پژوهشی:** (دسترسی محدود با پشتیبانی دبیرخانه شورای عالی علوم، تحقیقات،

و فناوری)؛

- ☐ **دانشبورد پارساگر:** گزیده اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها بر پایه گروه‌های آموزشی؛
- ☐ **دانشبورد همانندجو (با نام):** یافته‌های همانندجویی در نوشتارهای علمی، به‌ویژه پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها (دسترسی محدود)؛
- ☐ **دانشبورد همانندجو (بی‌نام):** یافته‌های همانندجویی در نوشتارهای علمی، به‌ویژه پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها (دسترسی محدود).

رصدخانه پژوهش و فناوری، ابزاری مدیریتی و تصمیم‌یار برای سیاست‌گذاری علم، پژوهش، و فناوری کشور است. این ابزار امکان تحلیل، مقایسه، گزارش‌گیری، و پی‌گیری روند تغییرات اطلاعات علمی، پژوهشی، و فناوری را فراهم می‌کند. رصدخانه از گنجینه اطلاعاتی بهره می‌برد که ایرانداک در نزدیک به نیم قرن تاریخچه‌ی خود بر پایه‌ی مأموریت گردآوری، سازمان‌دهی، ذخیره، حفظ، بازیابی، تحلیل، و اشاعه اطلاعات علم و فناوری کشور به دست آورده است. هر یک از دانشبوردهای رصدخانه، بخشی از اطلاعات علمی، پژوهشی، و فناوری را بازتاب می‌کند.

پایگاه وب منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری (شاخص)

تاکنون درباره ارزیابی جایگاه علمی، فناورانه، و نوآورانه کشور شاخص‌های بسیاری در اسناد گوناگون ارائه شده‌اند. در گزارش‌های سازمان‌های جهانی نیز شاخص‌های بسیاری برای این ارزیابی آمده است. فراوانی و پراکندگی این شاخص‌ها در اسناد و گزارش‌های ملی و جهانی، دسترسی به آن‌ها و گزینش و کاربردشان را برای سیاست‌گذاران و پژوهشگران دشوار ساخته است. بنابراین دسترسی به این شاخص‌ها از یک درگاه واحد با توان سازمان‌دهی و جست‌وجوی برخط در میان آن‌ها می‌تواند کار کاربران را آسان سازد. پایگاه وب منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری (شاخص)، برای ارائه تصویری از سازمان‌های ملی و جهانی که در این زمینه کار می‌کنند، شاخص‌های ارزیابی و طبقه‌بندی موضوعی آن‌ها، و معرفی منابع کلیدی اطلاعات در این زمینه به پژوهشگران و سیاست‌گذاران در نشانی shakhes.irandoc.ac.ir راه‌اندازی شده است. این پایگاه وب، منابع اطلاعات داخلی شاخص‌ها را مانند کتاب، مقاله، پایان‌نامه، رساله، گزارش دولتی، سند ملی، و طرح‌های پژوهشی معرفی می‌کند. پایگاه داده «شاخص»، جست‌وجوی ساده و پیشرفته را به دو زبان فارسی و انگلیسی در میان شاخص‌های علم، فناوری، و نوآوری با کاربرد واژه‌های معادل و بازنمایی و پیوند به منابع جهانی و ملی فراهم می‌آورد. کاربران نیز می‌توانند با پیشنهاد شاخص‌ها یا منابع اطلاعات به بلوغ و روزآمدی «شاخص» کمک کنند. «شاخص» با افزایش مشاهده‌پذیری و دسترس‌پذیری شاخص‌ها، سازمان‌ها، و منابع اطلاعات پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری می‌تواند در گاهی ارزشمند برای سیاست‌گذاران و پژوهشگران این حوزه و تعامل آن‌ها با یک‌دیگر باشد.

The screenshot displays the Shakhes website interface. At the top, there is a header with the site's name in Persian and English, and a navigation menu. Below the header, there is a large banner image showing a hand pointing at a document with charts. Underneath the banner, there is a search bar and a list of search results. The results are organized into three columns: 'شاخص‌ها' (Shakhes), 'منابع اطلاعات' (Information Sources), and 'نهادهای' (Institutions). Each column contains a list of items with brief descriptions. At the bottom of each column, there is a green button labeled 'بیشتر' (More).

شاخص‌ها

- تعداد فارغ‌التحصیلان در حوزه خدمات
- درصد هزینه‌های پرسنلی تحقیقات از کل اعتبارات تحقیقاتی
- درخواست‌های ثبت اختراع زیست فناوری در EPO و USPTO به صورت درصدی از کل
- کیفیت مدیریت مراکز تحقیقاتی

منابع اطلاعات

- ارزیابی عملکرد پارک‌های علم و فناوری کشور در حوزه حمایت از نوآوری و تجاری‌سازی ایده‌ها با استفاده از تحلیل پوششی داده‌های شبکه‌ای (پایان‌نامه/رساله)
- خلاصه عملکرد پژوهش و فناوری (دانشگاه‌ها و موسسه‌های پژوهشی در سال ۱۳۸۷) (گزارش دولتی)
- ارزیابی شاخص‌های علم و فناوری جمهوری اسلامی ایران (طرح پژوهشی)
- خلاصه وضعیت و عملکرد پژوهش و فناوری (دانشگاه‌ها و موسسه‌های پژوهشی در سال ۱۳۸۹) (گزارش دولتی)

نهادهای

- سازمان سنجش و آموزش کشور
- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- جهاددانشگاهی
- مرکز آمار ایران
- معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

پایگاه وب جایگاه علم، فناوری و نوآوری ایران در جهان (نما)

پایگاه وب جایگاه علم، فناوری، و نوآوری (نما)، به عنوان کانونی برای گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری، در نشانی nema.irandoc.ac.ir راه‌اندازی شده است. «نما» ساختار و روش‌شناسی این شاخص‌ها را می‌گوید و امتیاز و رتبه ایران را در ابعاد گوناگون آنها گزارش می‌دهد. این شاخص‌ها در هفت گروه دسته‌بندی شده‌اند: جایگاه پژوهشگران؛ جایگاه نشریه‌های علمی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های فراگیر رتبه‌بندی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های موضوعی رتبه‌بندی؛ جایگاه مؤسسه‌ها در نظام‌های رتبه‌بندی وبگاه‌ها؛ جایگاه ایران در نمایه‌های استنادی؛ و جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های علم، فناوری، و نوآوری. در این پایگاه وب مدیران، سیاست‌گذاران، و پژوهشگران می‌توانند به گزارش نزدیک به ۹۰ شاخص جهانی دسترسی یابند و از آنها در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری و پژوهش بهره‌برند. افزون بر این، «نما» جایگاه ایران را میان کشورهای منطقه و جهان و روند آن را در هر شاخص در چند سال گذشته نیز نشان می‌دهد. «نما» با گرد آوردن شاخص‌های گوناگون در کنار هم، ابزاری برای کاربران می‌سازد که با آمیختن آنها دریافت بهتری از وضع کنونی و روندها پیدا کنند.

مشارکت ایرانیان در دانش جهان (۱۵)

انتشارات علمی ایران در جهان همواره یکی از شاخص‌های پیشرفت علم و ابزاری برای پایش آن به‌شمار می‌رفته و به‌ویژه در این سال‌ها در کانون توجه سیاست‌گذاران بوده است. هر چند درباره بسندگی این شاخص همواره گفت‌وگوهایی هست، ولی نگاه موشکافانه و آماری از دیدگاه‌های گوناگون به انتشارات علمی ایران می‌تواند راه‌گشای سیاست‌گذاران در ره‌گیری و راهبری کار علمی دانشمندان کشور باشد و ابزاری پایا و استوار برای برنامه‌ریزی و تخصیص منابع به‌شمار رود. یکی از بهترین منابعی که داده‌های خام را برای سنجش انتشارات علمی ایران فراهم می‌سازد، نمایه‌نامه‌های مؤسسه اطلاعات علمی (وب آو ساینس) است که اکنون بخشی از «تامسون رویتزر» به‌شمار می‌رود. در این سامانه نمایه‌نامه‌های استنادی علوم، علوم اجتماعی، و هنر و علوم انسانی برای بازنمایی دانش ایران در جهان به‌کار رفته‌اند که اطلاعات علمی را از بهترین و روزآمدترین نشریه‌های معتبر جهان در بر دارند. «دانش ایران: مشارکت ایرانیان در دانش جهان (دا)» آمار انتشارات ایران را در زمینه‌های علوم پایه، فنی مهندسی، علوم انسانی، پزشکی، کشاورزی و دامپزشکی، و هنر در این نمایه‌نامه‌ها با ویژگی‌های گوناگون نشان می‌دهد که در نشانی da.irandoc.ac.ir راه‌اندازی شده است. «دانش ایران» پایگاهی است که افزون بر ارائه آخرین نسخه الکترونیکی اطلاعات، به کاربران در جست‌وجو و یافتن اطلاعات بخش‌های متعدد کمک می‌کند: انتشارات علمی در گروه‌های تحصیلی؛ مشارکت علمی کشورها در جهان؛ شاخص‌های پایه و انتشارات علمی؛ نقش دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها در انتشارات علمی؛ و آمار مقایسه‌ای.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران «ایرانداک»

نسخه پایانی جست‌وجو دادمنها ورود تماس با ما

دانش ایران

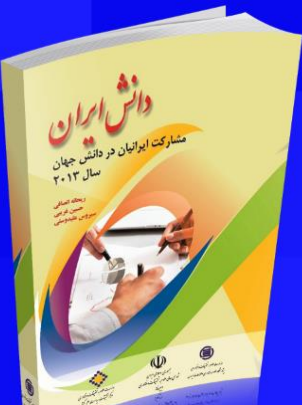
مشارکت ایرانیان در دانش جهان

سال ۲۰۱۳

دانش ایران نسخه ۲۰۱۳

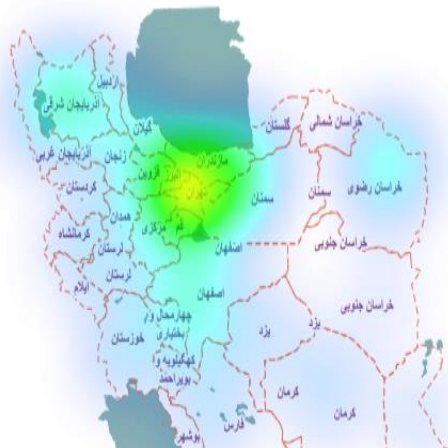
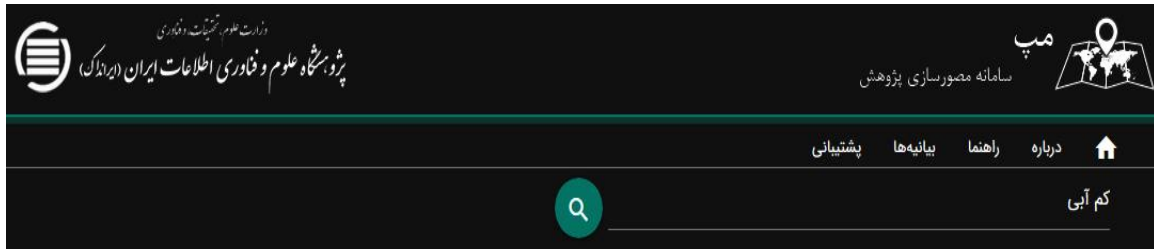
انتشارات علمی ایران در سال ۲۰۱۳ در نمایه‌نامه‌های آی.اس.آی. نشان می‌دهد که در این سال ایران ۲۸۴۸۶ رکورد علمی ثبت‌شده در این نمایه‌نامه‌ها داشته است که در شش گروه تحصیلی و ۵۲۱ رشته تحصیلی بوده‌اند. در این میان: گروه فنی و مهندسی ۴۳/۳۴ درصد، گروه علوم پایه ۳۳/۳۱ درصد، گروه علوم پزشکی ۴۲/۲۵ درصد، گروه کشاورزی و دامپزشکی ۶/۸ درصد، گروه علوم انسانی ۲/۲ درصد، و گروه هنر ۲/۰ درصد از انتشارات علمی ایران را داشته‌اند که گروه علوم پایه رشته شیمی، در گروه علوم پزشکی رشته داروشناسی، در گروه فنی و مهندسی رشته مهندسی مکانیک، در گروه کشاورزی و دامپزشکی رشته تکتولوژی و علوم غذایی، در گروه علوم انسانی رشته روانشناسی و در گروه هنر رشته معماری در رده‌های نخست هر گروه بوده‌اند.

در بخش مطالعه کنید...

سامانه مصورسازی پژوهش (مپ)

سامانه مصورسازی پژوهش (مپ) نخستین بستر کاوش مکان‌محور پژوهش‌های کشور است که در پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به انجام رسیده‌اند. این سامانه با بهره‌گیری از فناوری‌های مبتنی بر پردازش متن، به پژوهش‌های انجام شده در حوزه‌های گوناگون برچسب مکان تولید دانش (مبدا) و مصرف دانش (مقصد) می‌زند. مکان تولید دانش جایی است که پژوهش در آن انجام شده و مکان مصرف دانش، جایی را نشان می‌دهد که پژوهش با آن پیوند دارد. سپس اطلاعات به دست آمده، به همراه ویژگی‌های اثر در یک موتور جست‌وجو نمایه می‌شود. در گام بعدی و با کاربرد سیستم‌های اطلاعات مکانی وب مبنا، توزیع مکانی نتایج بازیابی شده از جست‌وجوی کاربر، در یک نقشه گرمایی روی نقشه ایران مصورسازی می‌شوند. «مپ» بستری را برای بازنمایی مکانی پژوهش‌های انجام شده در کشور در یک تصویر کلان فراهم می‌آورد. این تصویر کلان می‌تواند از یک سو ابزاری کاربردی برای سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران در حوزه علم و فناوری و از سوی دیگر راهگشای مسیر پژوهشی پژوهشگران دیگر باشد. با مقایسه نیاز واقعی پژوهش در هر مکان با روند پژوهش در کشور می‌توان با آسیب‌شناسی شکاف‌های پژوهشی، برای تخصیص درست منابع و آمایش سرزمین نیز گام‌های بهتری برداشت.

توسعه و تقویت شبکه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری

توسعه و تقویت شبکه‌های ارتباطات ملی و فراملی میان دانشگاه‌ها، مراکز علمی، دانشمندان، و پژوهشگران و بنگاه‌های توسعه فناوری و نوآوری داخلی و خارجی و گسترش همکاری‌ها، یکی از سیاست‌های علم و فناوری کشور که از سوی مقام معظم رهبری مورد توجه و تاکید قرار گرفته است. ایرانداک بر پایه ماموریتش، به منظور پشتیبانی از این سیاست، تاکنون نقش‌های مختلفی را ایفا نموده است. ایرانداک پایه‌گذار و نهاد هماهنگ‌کننده همکاری‌های اطلاع‌رسانی در ایران است و این کار را از سال ۱۳۴۸ با اجرای طرح امانت میان کتابخانه‌ها آغاز کرده و از سال ۱۳۷۴ نیز طرح غدیر (عضویت فراگیر کتابخانه‌ها) را به اجرا درآورده است. فراهم‌آوری منابع علمی خارجی برای دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها از سال ۱۳۸۷ در شورای تأمین منابع علمی در ایرانداک دنبال می‌شود. همچنین ایرانداک راهبری کمیسیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری را عهده‌دار است. سامانه عرضه و تقاضای پژوهش (ساعت) هم پیوندی است که ایرانداک برای پشتیبانی از همکاری‌های پژوهشی میان پژوهشگران و سازمان‌های متقاضی پژوهش ساخته است. راه‌اندازی پایگاه وب شورای هماهنگی پژوهشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهشی از دیگر اقدامات ایرانداک در این زمینه است.

طرح غدیر (عضویت فراگیر کتابخانه‌ها)

طرح غدیر (عضویت فراگیر کتابخانه‌ها)، راهکاری است که پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) برای دسترسی مستقیم به منابع کتابخانه‌های زیرپوشش، طراحی و اجرا کرده است. این کتابخانه‌ها با نام کتابخانه‌های مقصد شناخته می‌شوند. بر پایه این طرح، افراد زیرپوشش که متقاضی استفاده از منابع موجود در این کتابخانه‌ها هستند، می‌توانند از محلی که به عنوان مبدأ برای آنها تعیین شده است یک کارت عضویت و چند کارت امانت دریافت کنند و به عضویت طرح درآیند. اعضای طرح با استفاده از کارت نخست می‌توانند به کتابخانه‌های مقصد مراجعه و از همه خدمات آنها در محل استفاده کنند و با سپردن هر کارت امانت یک کتاب امانت دادنی را به امانت گیرند. سامانه غدیر در نشانی ghadir.irandoc.ac.ir، بخش‌های بسیاری از فرایندهای این طرح را برخط به انجام می‌رساند. این سامانه دارای سه دسته کاربر از کتابخانه‌ها، کاربران، و مرکز هماهنگی کننده است و از فرایندهای درخواست عضویت، ارائه خدمات، جبران خسارت، و تصفیه حساب پشتیبانی می‌کند.

ورود به سامانه

مهرت واريز هزینه‌های گذشته صدور مستندات طرح غدیر تا
۱۳۹۶/۰۹/۲۰

درگذشت نماینده گرامی طرح غدیر در دانشگاه صنعتی
شاهرود

«طرح غدیر: عضویت فراگیر کتابخانه‌ها» راهکاری است که پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) برای دسترسی مستقیم به منابع کتابخانه‌های رپیوشن، طراحی و اجرا شده است. این کتابخانه‌ها با نام **کتابخانه‌های مقصد** شناخته می‌شوند. بر پایه این طرح، **افراد رپیوشن** که متقاضی استفاده از منابع موجود در این کتابخانه‌ها هستند، می‌توانند از مخلی که به عنوان مبدأ برای آنها تعریف شده است، یک کتاب، مجله، کتاب الکترونیک یا یک منبع مجزای دیگر را به صورت طرح هدایتی برای طرح اصلی استفاده از کتاب

پایگاه وب این شورا که در نشانی CSRA.IRANDOC.AC.IR راه اندازی شده است، همه اعضای شورا و نمایندگان مؤسسه ها و اعضای کارگروه های آن را نشان می دهد. دیدن نشست های پیشین و دسترسی به منابعی مانند قوانین و مقررات، نوشتارهای علمی، گزارش های فنی، مدیریت

نشست‌ها، آگاهی از اخبار، و دسترسی به پیوندها از ویژگی‌های دیگر این سامانه است.

شورای تأمین منابع علمی
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
ایرانداک

مجمع عمومی | مؤسسه‌ها | اعضا | دیدگاه | همکاران | نشست‌ها | منابع | اخبار | دسترسی‌ها | پیوندها | تماس با ما | سامانه ارتباطات مجاری

بر نمی‌خیزد به تنهایی صدا از هیچ دست

تازه‌ترین دیدگاه

تدبیر مشارکت مقدمه امید به بهبود است
سید ابراهیم عمرانی

تدبیر مشارکت مقدمه امید به بهبود است. خیلی‌ها را دیده‌ام که در بسیاری مواقع جمع می‌بندند ما ایرانی‌ها و یکی از همان جمله‌ها این است که ما ایرانی‌ها نمی‌توانیم کار مشترک بکنیم، و از جانب همه ایرانی‌ها...

درباره شورا

برای همکاری، هماهنگی، همراستایی، و هم‌افزایی در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین، گزینش، تأمین، تحول، و دسترسی به منابع علمی برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ شورای تأمین منابع مالی بر پایه آیین‌نامه شماره ۱۷۹۲۶۰/۱ و تاریخ ۱۳۹۳/۹/۲۹ تشکیل شده است. این شورا دارای سه مأموریت کلیدی است: ۱. همکاری، هماهنگی، و همراستایی مؤسسه‌ها در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و همچنین گزینش، تأمین، تحول، و دسترسی به منابع علمی خارجی با رعایت صرفه و صلاح و برای افزایش کارایی، اثربخشی، و بهره‌وری نظام علمی، پژوهشی، و فناوری؛ ۲. گسترش همکاری و اشتراک منابع علمی و یک‌پارچه‌سازی خدمات منابع علمی در وزارت؛ ۳. همکاری، هماهنگی، و همراستایی در ارائه خدمات منابع علمی به سازمان‌های دیگر در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی. مجمع عمومی شورا از رئیس؛ نماینده معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛ و نمایندگان مؤسسه‌های عضو تشکیل می‌شود. مجمع عمومی، هر سه سال یک بار اعضای شورا را بر می‌گزیند. پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) دبیرخانه این شورا است.

راهبری کمیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری

با توجه به ضرورت همکاری و مشارکت موسسه‌های آموزشی، پژوهشی و فناوری وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای هماهنگ‌سازی فعالیت‌های اطلاع‌رسانی علم و فناوری، کمیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری کشور تشکیل شده است. در اسفندماه ۱۳۹۰، مصوبات و استانداردهای این کمیون به عنوان مصوبات کمیون دائمی شورای عالی عتف و با گستره ملی تلقی شده و بر مشارکت و همکاری همه دستگاه‌ها و دارندگان اطلاعات علمی و فناورانه با کمیون نظام اطلاع‌رسانی علم و فناوری تاکید شده است. مأموریت‌های این کمیون عبارتند از سیاست‌گذاری و تدوین ضوابط در فراهم‌آوری و مجموعه‌سازی سازماندهی و پردازش، بازیابی و اشاعه اطلاعات و زیرساخت‌های ارتباطی؛ سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت بر زیرمجموعه‌ها؛ سیاست‌گذاری برای همکاری‌های متقابل با سامانه‌های ملی مدیریت از مأموریت‌ها و وظایف کمیون شمرده شده است. پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) دبیرخانه کمیون است و افزون بر انجام وظایف دبیرخانه‌ای و روابط عمومی، رابط میان زیرمجموعه‌ها و شورای فنی و تخصصی مرتبط نیز می‌باشد.

سامانه عرضه و تقاضای پژوهش (ساعت)

سامانه عرضه و تقاضای پژوهش (ساعت) پیوندگاهی است میان درخواست کنندگان و عرضه کنندگان پژوهش کشور که افزایش بهره‌وری ملی را با شبکه‌سازی میان نیازها و پژوهش‌ها پی‌می‌گیرد. این سامانه که در نشانی saat.irandoc.ac.ir راه‌اندازی شده است، پیوند میان پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی را با نیازهای پژوهشی سازمان‌ها دنبال می‌کند. این پیوند با یک پایگاه روزآمد و جامع از تقاضای پژوهش (نیازها و حمایت‌ها) و عرضه پژوهش (توانمندی‌ها و نیاز به حمایت) پشتیبانی می‌شود. سازمان‌ها می‌توانند در این سامانه، درخواست‌ها و حمایت‌های خود را به آگاهی پژوهشگران برسانند که محور و موضوع پژوهش، تأمین منابع مالی، خدمات مشاوره، تأمین تجهیزات و سخت‌افزار، تأمین اطلاعات و مانند آنها را در بر دارد. از سوی دیگر، دانشجویان تحصیلات تکمیلی می‌توانند توانمندی‌ها و گرایش‌های پژوهشی خود را به همراه حمایت‌هایی که برای پی‌گیری آنها نیاز دارند، به آگاهی سازمان‌ها برسانند. «ساعت» نیازها و حمایت‌های سازمان‌ها را از پژوهش به آگاهی همگان می‌رساند و از سوی دیگر، با معرفی پژوهشگران به سازمان‌ها، همکاری‌های بلندمدت را میان آنها ساده می‌سازد. در این سامانه، سازمان‌ها می‌توانند به جست‌وجوی پژوهشگران بپردازند و با پیشینه و کارنامه علمی و همچنین پیشنهادها و آشنایان آنها آشنا شوند. پژوهشگران نیز می‌توانند با جست‌وجوی فراخوان‌های سازمان‌ها به نیازهای پژوهشی و حمایت‌های آنان پی‌برند. افزون بر این، «ساعت» سازمان‌ها و پژوهشگران را به شکل خودکار نیز به یکدیگر پیوند می‌دهد.

راهبری شورای هماهنگی پژوهشگاه‌ها و موسسه‌های پژوهشی

شورای هماهنگی پژوهشگاه‌ها و موسسه‌های پژوهشی برای افزایش کارایی و اثربخشی سیاست‌گذاری در زمینه پژوهش و فناوری و هم‌راستایی و هم‌افزایی کوشش این مؤسسه‌ها برای پیشبرد هدف‌های جامع نظام علم و فناوری و همچنین هدف‌های سازمانی با مطالعه، گفت‌وگو، و مشاوره در زمینه‌هایی مانند پیشبرد جایگاه پژوهشگاه‌ها و استادان پژوهشی، سیاست‌های ترفیع و ارتقا، شاخص‌های ارزیابی و بودجه‌ریزی، و شاخص‌های نیروی انسانی با موافقت معاون پژوهش و فناوری وزارت عتف در بهمن ماه ۱۳۹۳ تشکیل گردید. اعضای این شورا را رؤسای پژوهشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهشی وزارت عتف تشکیل می‌دهند. رئیس شورا، معاون پژوهش و فناوری وزارت عتف و دبیر آن نیز رئیس پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران است. دبیرخانه شورا نیز در همین پژوهشگاه تشکیل گردیده است.

پایگاه وب این شورا که در نشانی CCRI.IRANDOC.AC.IR راه‌اندازی شده است، همه اعضای شورا و نمایندگان مؤسسه‌ها و اعضای کارگروه‌های آن را نشان می‌دهد. دیدن نشست‌های پیشین و دسترسی به منابعی مانند قوانین و مقررات، نوشتارهای علمی، و گزارش‌های فنی از ویژگی‌های دیگر این پایگاه وب است.

The screenshot shows the official website of the CCRI.IRANDOC.AC.IR. The header is green with the logo of the Ministry of Science, Research and Technology on the left and the logo of the CCRI on the right. Below the header is a navigation menu with links: Home, Members, Research Groups, Meetings, News, Publications, Contact Us, and a link to the CCRI.IRANDOC.AC.IR website. The main banner features a large image of a forest with the text "بررسی خیزد به قلهایی صدا از هیچ دست" (The sound of the mountain peaks rises from nowhere). Below the banner, there are two sections: "درباره شورا" (About the Council) and "تازه‌ترین دیدگاه" (Latest View). The "درباره شورا" section contains a paragraph about the council's role in coordinating research and technology policy. The "تازه‌ترین دیدگاه" section shows a profile picture and the title "عنوان دیدگاه" (View Title).

پژوهش

یکی از رویکردهای کلیدی ایرانداک در پشتیبانی از سیاست گذاری علم و فناوری کشور، راه اندازی گروه پژوهشی و انجام پژوهش در این زمینه بوده است.

گروه پژوهشی و اعضای هیئت علمی

ایرانداک در تیر ۱۳۹۶ یک گروه پژوهشی را با نام «سیاست اطلاعات» در شورای گسترش آموزش عالی به تصویب رساند که هم اکنون سه عضو هیئت علمی دارد.

دکتر رضا حسان
دانش آموخته دکتری سیاست گذاری بر پایه
مدل سازی
دانشگاه پالرمو

دکتر بهروز رسولی
دانش آموخته دکتری
علم اطلاعات و دانش شناسی
ایرانداک

دکتر لیلا نامداریان
دانش آموخته دکتری تخصصی سیاست گذاری
علم و فناوری
دانشگاه تربیت مدرس

پژوهش

بررسی و تبیین جایگاه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات در نظام سیاست گذاری علم و فناوری کشور هدف این پژوهش این بوده است، که ضمن شناسایی وضعیت موجود ایرانداک در نظام سیاست گذاری علم و فناوری کشور، وضعیت مطلوب آن را ترسیم نموده و راهکارهای عملی برای تحقق آن را ارائه نماید. در این راستا، با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و روش فراترکیب، مدلی مفهومی برای حمایت ایرانداک از نهادهای سیاست گذار علم و فناوری کشور توسعه داده شد؛ سپس با بهره گیری از

مفاهیم مدل مذکور، و با نظرسنجی از تعدادی از سیاست‌گذاران علم و فناوری کشور و نیز تعدادی از مدیران و کارشناسان ایرانداک، وضعیت موجود ایرانداک در نظام سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور، مورد بررسی قرار گیرد. نتایج این نظرسنجی‌ها نشان داد ایرانداک در زمینه ارائه مشاوره‌های سیاستی و نقد و ارزیابی سیاست‌ها تعامل نسبتاً متوسطی با نهادهای سیاست‌گذاری همچون وزارت عتف، شورای عالی عتف و شورای عالی انقلاب فرهنگی داشته است. همچنین با بهره‌گیری از اطلاعات وضعیت موجود و برپایه اساس‌نامه و برنامه استراتژیک ایرانداک، اهداف مطلوب ایرانداک در زمینه پشتیبانی از نهادهای سیاست‌گذار علم و فناوری کشور شناسایی و راهکارهای عملی برای تحقق آنها ارائه شد. این اهداف مطلوب عبارتند از: دستیابی به زیرساخت و نظام فعال سازمانی برای خلق و تولید دانش و اطلاعات تحلیلی مورد نیاز سیاست‌گذاران علم و فناوری کشور، تقویت و بهبود فرایندهای نشر و اشاعه دانش و اطلاعات مورد نیاز سیاست‌گذاران علم و فناوری کشور، دستیابی به زیرساخت و نظام فعال سازمانی جهت مشارکت و همکاری رضایت‌بخش در سیاست‌گذاری علم و فناوری کشور، دستیابی به زیرساخت و نظام فعال سازمانی جهت کمک به تکمیل و تقویت زیرساخت‌ها، قوانین و مقررات علم و فناوری کشور، تصویرسازی پژوهشگاه در میان نهادهای سیاست‌گذاری علم و فناوری، و دستیابی به زیرساخت و نظام فعال سازمانی جهت راه‌اندازی و ساماندهی نظام‌های آماری و اطلاعات علمی، پژوهش و فناوری.

طراحی و ساخت پایگاه وب منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری

تاکنون درباره ارزیابی وضعیت و موقعیت علمی، فناورانه و نوآورانه کشور شاخص‌های بسیاری در اسناد مختلف کشور ارائه شده است و همچنین در گزارش‌های سازمان‌های مختلف بین‌المللی نیز شاخص‌های مختلفی برای ارزیابی وضعیت علم، فناوری و نوآوری کشورها مورد اشاره قرار گرفته است. فراوانی و پراکندگی این شاخص‌ها در اسناد و گزارش‌های مختلف داخلی و بین‌المللی، نشان از ضرورت جمع‌بندی، گردآوری، نظم‌دهی و ساماندهی این شاخص‌ها به منظور تسهیل دسترسی و به‌کارگیری آنها دارد. طراحی پایگاه وبی با کارکردهای مذکور تا حدود زیادی می‌تواند دسترسی سیاست‌گذاران به شاخص‌ها را تسهیل کند. لذا هدف این تحقیق طراحی و ساخت پایگاه وبی برای منابع اطلاعات شاخص‌های ارزیابی و پایش علم، فناوری و نوآوری بوده است. در این راستا، کلیه شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری موجود در منابع معتبر داخلی و خارجی شناسایی و به صورت موضوعی دسته‌بندی شده و در پایگاه داده دو زبانه‌ای با امکان روزآوری و جستجو و بازنمایی و پیوند به منابع داخلی و خارجی بارگذاری شدند. همچنین در پایگاه وبی که طراحی شد کلیه منابع اطلاعات منتشر شده در داخل کشور در زمینه پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری، و

همچنین سازمان‌های فعال در پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری کشور معرفی شدند.

ارائه چارچوبی برای تجاری‌سازی نتایج پژوهش در مراکز پژوهشی

امروزه، به تحقیق، علاوه بر فعالیتی فردی و جذاب به عنوان ابزار و اهرمی برای رفاه، رشد اقتصادی و ثروت جوامع نگاه می‌شود. این موضوع و برخی عوامل دیگر منجر به آن شده که موضوع تجاری‌سازی دستاوردهای تحقیقاتی به شدت از سوی محافل دانشگاهی و تحقیقاتی مختلف مورد توجه قرار گیرد. البته در این راه، عوامل تاثیرگذار و همچنین چالش‌هایی وجود دارد. تحقیقات بسیاری مسئله تجاری‌سازی را بررسی نموده‌اند اما متأسفانه اکثر این تحقیقات حوزه علوم پایه و فنی-مهندسی را پوشش داده‌اند. در همین راستا، این تحقیق، ضمن بررسی موانع و پیش‌ران‌های تجاری‌سازی حوزه فنی-مهندسی، این موضوعات را در حوزه علوم انسانی نیز بررسی و کاوش نموده و امکان مقایسه و تحلیل میان موانع و پیش‌ران‌های حوزه فنی-مهندسی و علوم انسانی را فراهم نموده است. این پژوهش، طی سه مرحله مطالعات کتابخانه‌ای، دو دور دلفی و تئوری داده‌بنیاد انجام گرفته است. در مرحله اول، با مرور و بررسی تطبیقی مطالعات پیشین موانع و پیش‌ران‌های تجاری‌سازی نتایج تحقیقات شناسایی شدند. سپس با استفاده از روش دلفی و مراجعه به خبرگان علوم انسانی و فنی-مهندسی در طی دو دور، ضرورت هر یک از موانع و پیش‌ران‌های تجاری‌سازی بررسی و موارد دیگری نیز به تفکیک دو حوزه مذکور شناسایی شد. ابزار گردآوری اطلاعات در مرحله دلفی پرسشنامه و مراجعه به ۱۵ نفر از خبرگان دانشگاهی و پژوهشی و آشنا با مفاهیم تجاری‌سازی در هر یک از حوزه‌های فنی-مهندسی و علوم انسانی بوده است. در مرحله سوم، تلاش شده است تا با روش تئوری داده‌بنیاد و استفاده از چک‌لیست‌های نهایی موانع و پیش‌ران‌های تجاری‌سازی که از مرحله دلفی استخراج شدند، به تفکیک دو حوزه علوم انسانی و فنی-مهندسی چارچوب‌هایی مفهومی برای موانع و پیش‌ران‌های تجاری‌سازی ارائه گردد. نتایج مقایسه این چارچوب‌ها حاکی از وجود تفاوت‌هایی میان پیش‌ران‌ها و موانع تجاری‌سازی پژوهش در دو حوزه فنی-مهندسی و علوم انسانی است.

تدوین راهبردهای تجاری‌سازی نتایج پژوهش در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)

امروزه دانشی که از طریق پژوهش به دست آمده، عامل قدرت، برتری و توسعه جوامع پیشرفته شده است، به همین دلیل در کشورهای مختلف بودجه کلانی به آن اختصاص داده می‌شود. اما پژوهش زمانی سبب توسعه جوامع می‌شود که نتایج آن تجاری‌سازی شود. به دلیل اهمیت این موضوع، تجاری‌سازی نتایج پژوهش در کشور ایران همچون بسیاری از کشورها، مورد توجه سیاست‌گذاران علم و فناوری قرار گرفته است. البته، طراحی مکانیزم‌ها و راهبردهای موثر برای

تجاری سازی نتایج پژوهش در ایران، مستلزم شناسایی موانع و پیش‌ران‌های تجاری سازی در پژوهشگاه‌های ایران است که در این تحقیق به آن پرداخته شده است. همچنین تلاش شده تا بر اساس موانع و پیش‌ران‌های شناسایی شده، راهبردهای تجاری سازی نتایج پژوهش در بستر پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) تدوین شود. راهبردهای مذکور، مطمئناً می‌توانند برای سایر پژوهشگاه‌های هم‌تراز ایرانداک درس آموز باشد. روش پژوهش حاضر توصیفی-اکتشافی است؛ به طوری که ابتدا با پرسشنامه، از پژوهشگران ایرانداک در خصوص قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای ایرانداک در زمینه تجاری سازی نظرسنجی و با تحلیل ماتریس SWOT راهبردهای مناسب تجاری سازی نتایج پژوهش در ایرانداک تدوین شده است. بر اساس یافته‌های این پژوهش، ایرانداک برای تجاری سازی نتایج پژوهش خود باید راهبردهای تدافعی (WT) که مبتنی بر کاهش نقاط ضعف و پرهیز از تهدیدهاست را در اولویت قرار دهد. این راهبردها به طور خلاصه عبارتند از: انجام پروژه‌های تحقیق و توسعه مشترک، توانمندسازی پژوهشگران در زمینه مهارت‌های تجاری سازی، توسعه و تشویق تیم‌های پژوهشی چندرشته‌ای، مدیریت جریان دانش، تقویت انگیزش پژوهشگران، جذب صنعت و سایر سازمان‌ها.

شناسایی حوزه‌های موضوعی سیاست اطلاعات علمی و فناورانه و بررسی نقش پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) در حوزه‌های موضوعی مرتبط

در سال‌های اخیر به ویژه از ابتدای قرن ۲۱ میلادی، ظهور جامعه پسا صنعتی و دانش‌بنیان، رشد میزان دانش کدگذاری شده و راحتی اشاعه آن، پارادایم‌های جدید نوآوری در اقتصاد جهانی و تاکید بر نقش R&D، همچنین ظهور مسائل جدید مربوط به اطلاعات نظیر حفظ حریم خصوصی پایگاه‌های داده، مالکیت فکری، حق دسترسی، دیجیتال سازی محتوا و مبادلات غیرقانونی آن‌ها و ...، سبب شده سیاست اطلاعات علمی و فناورانه از اهمیت بیشتری برخوردار و فشار برای توسعه آن دوچندان شود. سیاست اطلاعات یک بخش پذیرفته شده از حوزه مطالعات اطلاعات است و با وجود اهمیتی که دارد، تلاش‌ها و اقدامات در رابطه با آن، در بسیاری از کشورها و از جمله ایران به جای اینکه سیستماتیک باشد جزئی و پراکنده، و هنوز در مرحله توسعه مبانی نظری و مفهومی است. اولین قدم برای توسعه و تدوین یک سیاست اطلاعات علمی و فناورانه، شناخت دقیق نسبت به حوزه‌های موضوعی است که ذیل آن باید مطرح گردد. به همین دلیل تحقیق حاضر، با بکارگیری یک روش کیفی، با عنوان روش فراترکیب، به دنبال ارائه طبقه‌بندی جامع و یکپارچه‌ای از حوزه‌های موضوعی سیاست اطلاعات علمی و فناورانه است. بر اساس نتایج به دست آمده حوزه‌های موضوعی اصلی سیاست اطلاعات علمی و فناورانه عبارتند از: منابع انسانی و مهارت (شامل سواد اطلاعاتی، پژوهش

در علوم اطلاعات، آموزش و پرورش متخصص اطلاعات؛ قوانین و مقررات (شامل حقوق مالکیت فکری، حفاظت از داده‌ها و حریم خصوصی، دسترسی به اطلاعات علمی و فناوریانه)؛ تقویت زیرساخت‌های اطلاعاتی (شامل اثربخشی سیستم‌های اطلاعات، گسترش و توانمندسازی نهادهای اطلاعات علمی و فناوریانه)؛ گسترش ارتباطات ملی، منطقه‌ای و جهانی (شامل دسترسی جهانی، شبکه‌سازی، مشارکت بخش عمومی و خصوصی)؛ بخش اطلاعات (شامل فراهم‌آوری و مجموعه‌سازی اطلاعات علمی و فناوریانه، گسترش و توانمندسازی خدمات اطلاعات علمی و فناوریانه، مدیریت کیفیت اطلاعات علمی و فناوریانه، پردازش و تحلیل اطلاعات علمی و فناوریانه)؛ بازارهای اطلاعاتی (عرضه و تقاضای کالاها و خدمات اطلاعاتی، قیمت‌گذاری کالاها و خدمات اطلاعاتی). علاوه بر این، از طریق تحلیل اسناد بالادستی علم و فناوری کشور نظیر سیاست‌های کلی نظام در دوره چشم‌انداز، سیاست‌های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری، سیاست‌های کلی قانون برنامه ششم توسعه ج.ا.ا. ابلاغی مقام معظم رهبری، قانون برنامه ششم توسعه ج.ا.ا.، نقشه جامع علمی کشور، و سند تحول راهبردی علم و فناوری کشور، جایگاه هریک از حوزه‌های موضوعی مذکور در این اسناد مشخص شد. در نهایت برپایه اسناد کلان علم و فناوری کشور، اساس‌نامه ایرانداک، برنامه استراتژیک ایرانداک، و دیدگاه متخصصان ایرانداک، نقش ایرانداک در هر یک از حوزه‌های موضوعی سیاست ملی اطلاعات علمی و فناوریانه تبیین شد.

کاربرد تحلیل نهادی برای طراحی سیاست عمومی

سیاست‌ها در سیستم‌های اجتماعی نقشی بسیار کلیدی دارند؛ زیرا رفتار، نقش، و پیوند عامل‌ها و بازیگران گوناگون را روشن می‌کنند. بررسی و تحلیل سیاست‌های کنونی برای طراحی سیاست‌های کارا تر ناگزیر است. با پیچیدگی‌های فضای سیاست‌گذاری، این تحلیل یک چالش بزرگ برای تحلیل‌گران سیاست به شمار می‌رود. سیاست‌های بسیار، لایه‌های سیاست‌گذاری متعدد، و تاثیرپذیری حوزه‌های گوناگون از یکدیگر بر پیچیدگی فضای سیاست‌گذاری و همچنین تحلیل سیاست‌ها می‌افزایند. در چنین فضایی کاربرد یک روش یا چارچوب سیستماتیک برای تحلیل سیاست‌ها نمایان‌تر می‌شود. چارچوبی که بتواند سوای موضوع سیاست، اجزای آن را روشن و پیوند اجزا را در یک نظم منطقی نشان دهد. برای تحلیل سیستماتیک سیاست‌ها، ابزار و چارچوب‌های اندکی هستند. یکی از این ابزارها، ابزار گرامر نهادی (Institutional Grammar Tool) است که استروم (برنده نوبل اقتصاد سال ۲۰۰۹) ارائه کرد. با این ابزار می‌توان سیاست‌ها را به اجزای گوناگون شکافت و پیوند میان آنها را بازیافت. از آنجایی که این ابزار برای زبان انگلیسی ساخته شده است، نمی‌توان آن

را بدون سنجش در بافت ایران و برای زبان فارسی به کار برد. از این رو، این پژوهش با هدف سازوارسازی این ابزار و کاربرست آن در بافت سیاست‌گذاری ایران انجام می‌شود. ابزار گرامر نهادی در تحلیل گزاره‌ها، از یک ساختار عمومی نحوی شامل پنج مؤلفه «ویژگی»، «تکلیف»، «هدف»، «شرایط»، و «وگرنه» بهره می‌گیرد. از این میان مهمترین مؤلفه که باید با توجه به ویژگی‌های زبان فارسی به عنوان زبان زمینه‌ای در این پژوهش بیشتر مدنظر قرار گیرد مؤلفه تکلیف است. در این راستا با بررسی پیشینه و مطالعه قوانین موجود، مصادیق بیان تکلیف در زبان فارسی در قالب افعال وجهی، جمله‌های اسنادی و جمله‌های خبری شناسایی و بر حسب نوع تکلیف دسته‌بندی می‌شوند. سپس مولفه‌های موقعیت کنش و روابط آن‌ها با یکدیگر به صورت نظام‌مند مشخص می‌شوند. درنهایت، ابزار گرامر نهادی بومی‌سازی شده در دو مطالعه موردی برای تحلیل قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی و قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان به کار گرفته می‌شود. نتایج حاصل از این تحلیل کاستی‌های موجود در متن این قوانین را برجسته می‌سازد.

ایرانداک برای گسترش و تثبیت جایگاه علمی سیاست گذاری علم و فناوری ، آثار علمی متعددی را در قالب کتاب و مقالات منتشر کرده است:

کتاب: دانش ایران در سطح بین الملل سال ۲۰۰۰

این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین المللی به تفکیک گروه ها و رشته های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. به منظور مقایسه ایران با سایر کشورها تعداد شش کشور توسعه یافته و نه کشور در حال توسعه نیز انتخاب شده اند و تولید علمی آنها با توجه با شاخص هایی از جمله تولید ناخالص ملی، نیروی انسانی و بودجه تحقیق و توسعه مورد مقایسه قرار گرفته است. همچنین وضعیت مشارکت دانشگاه ها و موسسات در تولید علمی ایران به عنوان یکی از شاخص های مورد توجه در علم سنجی ارائه شده است. علاوه بر آن در فصل ششم کتاب آمار مقالات چاپ شده ایران در نشریات ISI به تفکیک گروه و رشته های تحصیلی در سال های ۱۹۸۱ تا ۲۰۰۰ نیز ارائه و ضریب تاثیر و سهم ایران از جهان محاسبه شده است.

کتاب: دانش ایران در سطح بین الملل سال ۲۰۰۱

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین المللی به تفکیک گروه ها و رشته های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. به منظور مقایسه ایران با سایر کشورها تعداد شش کشور توسعه یافته و نه کشور در حال توسعه نیز انتخاب شده اند و تولید علمی آنها با توجه با شاخص هایی از جمله تولید ناخالص ملی، نیروی انسانی و بودجه تحقیق و توسعه مورد مقایسه قرار گرفته است. همچنین وضعیت مشارکت دانشگاه ها و موسسات در تولید علمی ایران به عنوان یکی از شاخص های مورد توجه در علم سنجی ارائه شده است.

کتاب: دانش ایران در سطح بین الملل سال ۲۰۰۲

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین المللی به تفکیک گروه ها و رشته های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. به منظور مقایسه ایران با سایر کشورها تعداد شش کشور توسعه یافته و نه کشور در حال توسعه نیز انتخاب شده اند. و تولید علمی آنها با توجه با شاخص هایی از جمله تولید ناخالص ملی، نیروی انسانی و بودجه تحقیق و توسعه مورد مقایسه قرار گرفته است. همچنین وضعیت مشارکت دانشگاه ها و موسسات در تولید علمی ایران به عنوان یکی از شاخص های مورد توجه در علم سنجی ارائه شده است. در بخش آمارهای مقایسه ای نیز تولید علمی ایران و سایر کشورهای مورد مطالعه به همراه سایر شاخص های به کار گرفته شده در این کتاب از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۲ مقایسه و میزان رشد آن محاسبه شده است.

کتاب: دانش ایران در سطح بین الملل سال ۲۰۰۳

در بین پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف، پایگاه‌های موسسه اطلاعات علمی (ISI)، شامل نمایه‌نامه استنادی علوم (SCI)، نمایه‌نامه استنادی علوم اجتماعی (SSCI) و نمایه‌نامه استنادی هنر و علوم انسانی (Art & Humanities) به عنوان مهم‌ترین پایگاه‌های اطلاعاتی در سطح جهان می‌باشند که دربردارنده اطلاعات کتابشناختی کلی از به روزترین نشریات علمی و معتبر دنیا می‌باشند. با توجه به مشخصات و ویژگی‌های منحصر به فرد، این پایگاه‌ها برای سنجش دانش ایران انتخاب شدند. به منظور مقایسه ایران با سایر کشورها تعداد شش کشور توسعه یافته و نه کشور در حال توسعه نیز انتخاب شده‌اند و تولید علمی آن‌ها با توجه به شاخص‌هایی از جمله تولید ناخالص ملی، نیروی انسانی و بودجه تحقیق و توسعه مورد مقایسه قرار گرفته است.

کتاب: دانش ایران در سطح بین الملل سال ۲۰۰۴

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. به منظور مقایسه ایران با سایر کشورها تعداد شش کشور توسعه یافته و نه کشور در حال توسعه نیز انتخاب شده‌اند و تولید علمی آن‌ها با توجه به شاخص‌هایی از جمله تولید ناخالص ملی، نیروی انسانی و بودجه تحقیق و توسعه مورد مقایسه قرار گرفته است. همچنین وضعیت مشارکت دانشگاه‌ها و موسسات در تولید علمی ایران به عنوان یکی از شاخص‌های مورد توجه در علم‌سنجی ارائه شده است.

کتاب: دانش ایران در سطح بین الملل سال ۲۰۰۵

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است. به منظور مقایسه ایران با سایر کشورها تعداد شش کشور توسعه یافته و نه کشور در حال توسعه نیز انتخاب شده‌اند و تولید علمی آن‌ها با توجه به شاخص‌هایی از جمله تولید ناخالص ملی، نیروی انسانی و بودجه تحقیق و توسعه مورد مقایسه قرار گرفته است. همچنین وضعیت مشارکت دانشگاه‌ها و موسسات در تولید علمی ایران به عنوان یکی از شاخص‌های مورد توجه در علم‌سنجی ارائه شده است. در بخش آمارهای مقایسه‌ای نیز تولید علمی ایران و سایر کشورهای مورد مطالعه به همراه سایر شاخص‌های به کار گرفته شده در این کتاب از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۵ مقایسه و میزان رشد آن محاسبه گردیده است.

کتاب: نمای ۲۰۱۴: جایگاه علم، فناوری و نوآوری ایران در جهان

در کانون رویکرد تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد، مفهوم سنجش و ارزیابی نهفته است که ابزارهای کلیدی را برای بررسی و بهبود کیفیت، کارایی، و اثربخشی برنامه‌ها در دست مدیران علم، فناوری، و نوآوری می‌گذارد. از این رو، ساخت و توسعه چنین ابزارها و شاخص‌هایی

برای اندازه‌گیری حوزه‌های گوناگون، یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان بوده است. اگر چه تاکنون شاخص‌های گوناگونی در این زمینه طراحی شده‌اند، ولی این شاخص‌ها و جایگاه کشور در آن‌ها به خوبی و یک‌جا پایش و گزارش نمی‌شوند. از این رو نیز گاهی دریافت یکپارچه از وضعیت کشور در این زمینه شدنی نیست. برای پاسخ به این نیاز، سامانه «جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)» طراحی و راه‌اندازی شده که کوششی برای شناسایی، توصیف، و گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است. «نمای ۲۰۱۴» دومین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، گزارش‌های تفصیلی جایگاه ایران را در شاخص‌های گوناگون علم، فناوری، و نوآوری در سال ۲۰۱۴ میلادی پوشش می‌دهد.

کتاب: نمای ۲۰۱۵: جایگاه علم، فناوری و نوآوری ایران در جهان

در کانون رویکرد تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد، مفهوم سنجش و ارزیابی نهفته است که ابزارهای کلیدی را برای بررسی و بهبود کیفیت، کارایی، و اثربخشی برنامه‌ها در دست مدیران علم، فناوری، و نوآوری می‌گذارد. از این رو، ساخت و توسعه چنین ابزارها و شاخص‌هایی برای اندازه‌گیری حوزه‌های گوناگون، یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان بوده است. اگر چه تاکنون شاخص‌های گوناگونی در این زمینه طراحی شده‌اند، ولی این شاخص‌ها و جایگاه کشور در آن‌ها به خوبی و یک‌جا پایش و گزارش نمی‌شوند. از این رو نیز گاهی دریافت یکپارچه از وضعیت کشور در این زمینه شدنی نیست. برای پاسخ به این نیاز، سامانه «جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)» طراحی و راه‌اندازی شده که کوششی برای شناسایی، توصیف، و گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است. «نمای ۲۰۱۵» سومین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، گزارش‌های تفصیلی جایگاه ایران را در شاخص‌های گوناگون علم، فناوری، و نوآوری در سال ۲۰۱۵ میلادی پوشش می‌دهد.

کتاب: پیش‌نما: جایگاه علم، فناوری و نوآوری ایران در جهان (توصیف شاخص‌ها و روند سالانه آنها تا ۲۰۱۵)

در کانون رویکرد تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد، مفهوم سنجش و ارزیابی نهفته است که ابزارهای کلیدی را برای بررسی و بهبود کیفیت، کارایی، و اثربخشی برنامه‌ها در دست مدیران علم، فناوری، و نوآوری می‌گذارد. از این رو، ساخت و توسعه چنین ابزارها و شاخص‌هایی برای اندازه‌گیری حوزه‌های گوناگون، یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان بوده است. اگر چه تاکنون شاخص‌های گوناگونی در این زمینه طراحی شده‌اند، ولی این شاخص‌ها و جایگاه

کشور در آن‌ها به خوبی و یک‌جا پایش و گزارش نمی‌شوند. از این رو نیز گاهی دریافت یکپارچه از وضعیت کشور در این زمینه شدنی نیست. برای پاسخ به این نیاز، سامانه «جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)» طراحی و راه‌اندازی شده که کوششی برای شناسایی، توصیف، و گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است. «پیش‌نما» نخستین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، شاخص‌های علم، فناوری، و نوآوری جهانی و روند سالانه جایگاه ایران را در هر یک از آن‌ها تا سال ۲۰۱۵ میلادی پوشش می‌دهد.

کتاب: نمای ۲۰۱۶: جایگاه علم، فناوری و نوآوری ایران در جهان

در کانون رویکرد تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد، مفهوم سنجش و ارزیابی نهفته است که ابزارهای کلیدی را برای بررسی و بهبود کیفیت، کارایی، و اثربخشی برنامه‌ها در دست مدیران علم، فناوری، و نوآوری می‌گذارد. از این رو، ساخت و توسعه چنین ابزارها و شاخص‌هایی برای اندازه‌گیری حوزه‌های گوناگون، یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان بوده است. اگر چه تاکنون شاخص‌هایی گوناگونی در این زمینه طراحی شده‌اند، ولی این شاخص‌ها و جایگاه کشور در آن به خوبی و یک‌جا پایش و گزارش نمی‌شوند. از این رو نیز گاهی دریافت یکپارچه از وضعیت کشور در این زمینه شدنی نیست. برای پاسخ به این نیاز، سامانه «جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما)» طراحی و راه‌اندازی شده که کوششی برای شناسایی، توصیف، و گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است. «نمای ۲۰۱۶» چهارمین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، گزارش تفصیلی جایگاه ایران در شاخص‌های گوناگون علم، فناوری، و نوآوری جهان در سال ۲۰۱۶ میلادی پوشش می‌دهد.

کتاب: نمای ۲۰۱۷: جایگاه علم، فناوری و نوآوری ایران در جهان

در کانون رویکرد تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری مبنی بر شواهد، مفهوم سنجش و ارزیابی نهفته است که ابزارهای کلیدی را برای بررسی و بهبود کیفیت، کارایی، و اثربخشی برنامه‌ها در دست مدیران علم، فناوری، و نوآوری می‌گذارد. از این رو، ساخت و توسعه چنین ابزارها و شاخص‌هایی برای اندازه‌گیری حوزه‌های گوناگون، یکی از دغدغه‌های سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان بوده است. اگرچه تاکنون شاخص‌های گوناگونی در این زمینه طراحی شده‌اند، ولی این شاخص‌ها و جایگاه کشور در آن‌ها به خوبی و یک‌جا پایش و گزارش نمی‌شوند. از این رو نیز گاهی دریافت یکپارچه از وضعیت کشور در این زمینه شدنی نیست. برای پاسخ به این نیاز، سامانه «جایگاه علم، فناوری، و

نوآوری ایران در جهان (نما) طراحی و راه‌اندازی شده که کوششی برای شناسایی، توصیف، و گزارش درست و روزآمد جایگاه کشور در شاخص‌های کلیدی جهانی علم، فناوری، و نوآوری است. «نمای ۲۰۱۷» چهارمین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، گزارش تفصیلی جایگاه ایران را در شاخص‌های گوناگون علم، فناوری، و نوآوری جهان در سال ۲۰۱۷ میلادی پوشش می‌دهد.

کتاب: نمای ۲۰۱۸: جایگاه علم، فناوری و نوآوری ایران در جهان

مدیران، سیاست‌گذاران، و پژوهشگران علم، فناوری، و نوآوری می‌توانند با «نما» به گزارش نزدیک به ۹۰ شاخص جهانی دسترسی یابند و از آنها در تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری و پژوهش بهره‌برند. افزون بر این، در «نما» جایگاه ایران میان کشورهای منطقه و جهان گزارش می‌شود. از آنجایی که داده‌های تاریخی در برنامه‌ریزی‌ها کاربرد بسیاری دارند، روند جایگاه کشور در هر شاخص در چند سال گذشته نیز آمده است. «نما» با گرد آوردن شاخص‌های گوناگون در کنار هم ابزاری برای کاربران می‌سازد که با آمیختن آنها دریافت بهتری وضع موجود و روندها پیدا کنند. «نمای ۲۰۱۸» پنجمین اثر از مجموعه‌ای است که اطلاعات «نما» را در بر دارد. این اثر، گزارش تفصیلی جایگاه ایران را در شاخص‌های گوناگون علم، فناوری، و نوآوری جهان در سال ۲۰۱۸ میلادی پوشش می‌دهد.

کتاب: دانش ایران: (مشارکت ایرانیان در دانش جهان سال ۲۰۱۳)

در این کتاب تولید علمی ایران در سطح بین‌المللی به تفکیک گروه‌ها (علوم پایه، علوم پزشکی، فنی و مهندسی، کشاورزی و دامپزشکی، علوم انسانی و هنر) و رشته‌های تحصیلی به همراه نشریات، مراجع و ارجاعات آنها به تفصیل ارائه شده است.

کتاب: دانش ایران: (مشارکت ایرانیان در دانش جهان سال ۲۰۱۴)

نخستین کتاب دانش ایران، در سال ۱۳۸۱ منتشر شد که انتشارات علمی ایران را در سال ۱۹۹۹ میلادی (۹۶۸ رکورد علمی) در بر داشت. پس از آن دانش ایران برای سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۴ میلادی نیز منتشر شد، ولی از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۴، انتشار این مجموعه دنبال نگردید. در سال ۱۳۹۴، دانش ایران در سال ۲۰۱۳ میلادی منتشر شد و آنچه اینک در پیش روست، نسخه الکترونیکی دانش ایران در سال ۲۰۱۴ میلادی است که اطلاعات کامل ۳۱/۴۸۸ رکورد علمی ایران را از دیدگاه‌های گوناگون ارائه می‌کند.

کتاب: آینده‌نگاری علم و فناوری و اثرات آن در سیاست‌گذاری

با توجه به اهمیتی که موضوع آینده‌نگاری در مباحث سیاست‌گذاری دارد، تاکید اصلی کتاب

حاضر بر این است که زمانی می‌توان یک فعالیت آینده‌نگاری را اثربخش تلقی نمود که بتوان آثار و نتایج آن را به گونه‌ای مناسب در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری‌های سیاستی ملاحظه نمود. از این رو این کتاب بر نقش آینده‌نگاری علم و فناوری، به عنوان ابزار هوشمندی سیاستی تاکید دارد و بر همین مبنا به بررسی اثرات آن در سیاست‌گذاری و تصمیمات سیاستی می‌پردازد. نوع نگاه این کتاب، فرصت‌هایی را برای سیاست‌گذاران فراهم می‌کند تا سیاست‌های راهبردی را با بهره‌گیری از بهترین شواهد حاصل از تحقیقات آینده‌نگاری تدوین نمایند و می‌تواند اثرات مهمی نیز بر بازیگران سیاستی داشته باشد زیرا قادر است نقش و ظرفیت تفکر راهبردی، قابلیت‌های یادگیری سیاستی، و انعطاف‌پذیری و وقف‌پذیری آنها را افزایش دهد. همچنین، کتاب حاضر در تلاش است تا پیشنهادهایی را ارائه نماید که می‌تواند به سیاست‌گذاران، دانشگاهیان، مشاوران و سایر افرادی که در تولید نتایج اثربخش آینده‌نگاری تاثیر دارد کمک نماید.

کتاب: تجاری‌سازی نتایج پژوهش: الگوها، سازوکارها و راهبردها

در دنیای رقابتی امروز، هدف مراکز دانشگاهی و پژوهشی افزون بر تولید علم، مبدل شدنشان به سکوهایی برای توسعه اقتصادی است. تجاری‌سازی پژوهش، آرمان پیشرفته و جذابی برای مراکز دانشگاهی و پژوهشی است که علاوه بر توسعه سطوح علمی و تجاری در این مرکز، موجب بقای آنها نیز می‌گردد. اما این مرکز قبل ورود به فرایند تجاری‌سازی باید به فراهم‌آوری یک برنامه راهبردی مرتبط با تجاری‌سازی دستاوردها مبادرت ورزد. در این کتاب، کلیه اجزای پیش‌نیاز تدوین یک برنامه راهبردی تجاری‌سازی، نظیر مفاهیم پایه‌ای، الگوها، مدل‌های کسب و کار، مکانیزم‌ها، موانع و پیش‌ران‌ها تشریح شده‌اند. در همین راستا، کتاب حاضر در هفت فصل تنظیم شده است: فصل اول (مفهوم‌شناسی تجاری‌سازی نتایج پژوهش)، به تعاریف ارائه شده در خصوص تجاری‌سازی و به طور ویژه تجاری‌سازی نتایج پژوهش و فرایند آن می‌پردازد. فصل دوم (الگوهای تجاری‌سازی نتایج پژوهش)، مدل‌های تجاری‌سازی را در قالب دو دسته مدل‌های خطی یا فرایندی و مدل‌های کارکردی بررسی می‌کند. فصل سوم (مدل‌های کسب و کار به عنوان یک مزیت رقابتی)، ضمن معرفی مدل‌های کسب و کار به ضرورت این مدل‌ها در کسب مزیت رقابتی نسبت به رقبا در شرایط متلاطم رقابتی می‌پردازد. فصل چهارم (سازوکارهای تجاری‌سازی نتایج پژوهش) به معرفی برخی از سازوکارها می‌پردازد، که با استفاده از آنها می‌توان به نحو مطلوب‌تری از یافته‌های پژوهشی در جهت تجاری‌سازی استفاده نمود. فصل پنجم (موانع تجاری‌سازی نتایج پژوهش) و فصل ششم (پیش‌ران‌های تجاری‌سازی نتایج پژوهش) با مروری جامع بر مطالعات داخلی و بین‌المللی در زمینه موانع و پیش‌ران‌های تجاری‌سازی نتایج تحقیقات، به ترتیب زمینه لازم برای آشنایی خوانندگان این کتاب را با موانع و

پیش‌ران‌های مذکور فراهم می‌کنند. فصل هفتم (راهبردهای تجاری‌سازی نتایج پژوهش)، ضمن معرفی راهبردهای مختلف تجاری‌سازی، تلاش می‌کند تا با مرور گسترده ادبیات موضوع، کلیه عوامل تاثیرگذار در تدوین و انتخاب راهبرد تجاری‌سازی را معرفی کند.

کتاب: ارزیابی علم، فناوری و نوآوری: مروری بر شاخص‌ها و سازمان‌های فعال این حوزه

این مجموعه به دنبال شناسایی و ارائه شاخص‌های مختلف ارزیابی علم، فناوری و نوآوری در سطح ملی و بین‌المللی است تا با فراهم نمودن اطلاعات مناسب برای سیاست‌گذاران کشور در این عرصه، زمینه اتخاذ سیاست‌های کارا و مناسب جهت توسعه را فراهم سازد. علاوه بر آن، نهادهای مختلف ملی و بین‌المللی که در فرایند ارزیابی علم، فناوری و نوآوری درگیر هستند نیز معرفی شده‌اند. همچنین مهمترین هدف این مجموعه این است تا با مطالعه شاخص‌های مختلف و روندی که در توسعه و استفاده از شاخص‌ها در سال‌های اخیر وجود دارد، چارچوب مناسبی برای ارزیابی علم، فناوری و نوآوری جهت استفاده سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران کشور در این حوزه ایجاد کند.

مقاله علمی-پژوهشی: نگاشت نقشه راه فناوری اطلاعات: رویکردی برای همراستایی راهبردهای فناوری اطلاعات با راهبردهای کسب‌وکار

بکارگیری موثر فناوری اطلاعات یکی از عوامل موفقیت سازمان‌ها در کسب مزیت رقابتی و خدمت‌رسانی بهتر به مشتریان محسوب می‌شود. رشد فزاینده پیشرفت‌ها و نوآوری‌ها در این حوزه نیز چالش‌هایی را در زمینه همراستا نمودن راهبردهای فناوری اطلاعات با راهبردهای سازمان ایجاد کرده است. به گونه‌ای که همراستایی راهبردهای فناوری اطلاعات با راهبردهای کسب و کار همواره یکی از ۱۰ موضوع برتر بین مدیران این حوزه تلقی می‌شود. با وجود روش‌ها و مدل‌های متنوعی که در دهه‌های گذشته برای حل مسئله همراستایی پیشنهاد و بکارگرفته شده است، همچنان چالش‌های جدی در این زمینه وجود دارد. نگاشت نقشه‌راه فناوری همواره به عنوان یکی از موثرترین رویکردها برای همراستا نمودن راهبردهای سازمان با برنامه‌ریزی در حوزه فناوری محسوب می‌شود. لیکن تاکنون از این رویکرد برای حل مسئله «همراستایی راهبردهای فناوری اطلاعات با کسب و کار» استفاده نشده است. بنابراین در این پژوهش از طرفی با مرور ادبیات مسئله همراستایی و تحلیل آن، چالش‌هایی که با وجود ابزارها و مدل‌های موجود در این زمینه همچنان برطرف نشده‌اند، استخراج می‌شود. از طرف دیگر مفاهیم نظری و کاربردی نقشه‌راه فناوری نیز به صورت سیستماتیک تحلیل می‌شوند و در نهایت نگاشتی بین چالش‌ها و مفاهیم حاصل می‌شود تا مشخص شود که تا چه میزان رویکرد نگاشت نقشه‌راه فناوری می‌تواند برای رفع چالش‌های مسئله همراستایی مناسب باشد. در نهایت مفهوم رویکرد

نگاشت نقشه راه فناوری اطلاعات با هدف همراستا نمودن اهداف و راهبردهای سازمان با پیشرفت‌های نوین در حوزه فناوری اطلاعات بررسی می‌شود و یک نمونه اولیه از نقشه راه فناوری اطلاعات برای یک سازمان خدمت‌محور ارائه می‌گردد.

مقاله علمی-پژوهشی: شناسایی موانع اجرای اسناد سیاست علم و فناوری کشور

اجرای ناقص سیاست‌ها، از مشکلاتی است که تمام کشورها، چه پیشرفته و چه در حال توسعه با آن مواجه‌اند. از منظر دانش سیاست‌گذاری، دلیل عمده این موضوع، عوامل بازدارنده اجرای سیاست‌ها در سطوح مختلف هستند. پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل بازدارنده اجرای اسناد سیاست علم و فناوری در کشور با تاکید بر نقشه جامع علمی کشور به عنوان یک سند کلان و سند توسعه هوا و فضای کشور، سند علوم و فناوری‌های سلول‌های بنیادی و سند گیاهان دارویی به عنوان سه سند بخشی ذیل آن انجام شد. در این راستا، روش ترکیبی با دو مرحله کیفی و کمی مورد استفاده قرار گرفت. در بخش کیفی، با بررسی مطالعات پیشین، موانع اجرای سیاست‌ها در قالب یک چارچوب طبقه‌بندی شد و سپس با مصاحبه و بهره‌گیری از تجربه‌ها و دیدگاه‌های تعدادی از سیاست‌گذاران و مجریان اسناد یادشده، فهرستی از موانع، تهیه، اصلاح و تکمیل گردید. در بخش کمی، برای تعیین وزن هر یک از موانع شناسایی شده، پرسشنامه‌ای تهیه و با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند بین ۳۱ نفر از خبرگان و مجریان سیاست‌گذاری کشور توزیع گردید. بر اساس این نظرسنجی، عمده موانع موجود بر سر راه اجرای اسناد سیاست علم و فناوری عبارتند از: معضل اولویت‌گذاری، به گونه‌ای که کلیه اقدامات ذکر شده در سند، دارای اولویت هستند، عدم استفاده از نتایج آینده‌نگاری در تدوین اسناد، عدم انطباق‌پذیری سیاست‌ها با چالش‌های موجود، عدم شبکه‌سازی میان سیاست‌گذاران، حاکمیت نکردن سیاست‌های فرادستی، نبود نگاه فرابخشی، ساختار دیوان سالاری جزیره‌ای و نبود نگاه بلندمدت به مدیریت و راهبری برنامه‌های سیاستی. به این ترتیب، این مقاله سعی دارد تا در شناسایی و تحلیل موانع بازدارنده اجرا در ظرف و زمینه ایران گامی جدید بردارد و با روش علمی، به آسیب‌شناسی اجرای اسناد سیاستی علم و فناوری در کشور پردازد.

مقاله علمی-پژوهشی: ارزیابی پایگاه‌های وب دولتی ایران در سه سطح اطلاعات، ارتباطات و تراکنش؛ مقایسه دو دوره ۱۳۸۴ و ۱۳۸۹

این پژوهش با بررسی پایگاه‌های وب دولتی در قالب مطالعه طولی، سیر رشد جنبه‌ای از حکومت الکترونیک را در ایران رصد کرده است. پایگاه‌های وب به عنوان جلوه‌ای از حکومت الکترونیک و میانجی شهروندان ایرانی و حکومت در نظر گرفته شده است. این مقاله با ارائه الگویی برای ارزیابی پایگاه‌های وب دولتی در سه سطح اطلاعاتی، ارتباطی (تعاملی) و تراکنشی، به بررسی مقایسه‌های

پایگاه وب دستگاه‌های دولتی ایران در دو دوره زمانی بهمن ۱۳۸۴ و بهمن و اسفند ۱۳۸۹ پرداخته است. مدل ارزیابی این مقاله یک مدل سه مرحله‌ای تکاملی بوده که از «مدل تحلیل حکومت الکترونیک یونسکو» ایده گرفته است. در مدل این پژوهش، حکومت الکترونیک «به مثابه کاربرد فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی در حکومت و تغییرات ایجاد شده در ساختار، ماهیت و نحوه عملکرد حکومت» تعریف شده است. ۱۶ مقوله و مجموعاً ۶۱ زیرمقوله در سه سطح یاد شده برای ارزیابی ۵۱ پایگاه وب دولتی در دوره اول و ۴۱ پایگاه وب در دوره دوم به کار رفته است. بر اساس یافته‌های این پژوهش، پایگاه‌های وب دولتی ایران به ویژه در دوره اول پژوهش، در نخستین پله‌های حکومت الکترونیک قرار داشته‌اند و شواهد اندکی وجود داشته که نشان بدهد حرکتی خارج از مرحله انتشار اطلاعات در میان آنها صورت گرفته است. گذشت بیش از پنج سال از زمان بررسی دوره اول پژوهش، تغییر چندانی را در سطح پایگاه‌های وب دولتی نشان نداده است. بر این اساس، همچنان تعداد اندکی از پایگاه‌های وب از قابلیت‌ها و گزینه‌های تعاملی برخوردار بوده و درصد اندکی از آنها وارد سطح دوم، یعنی ارتباطات شده‌اند.

مقاله علمی-پژوهشی: حق مالکیت بر پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی از منظر حقوق مالکیت فکری (مطالعه تطبیقی)

پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی از مهم‌ترین برآوردهای پژوهشی دانش‌آموختگان این دوره‌ها هستند. ایده اصلی در این آثار مربوط به دانشجو است، اما گروه راهنمایی و موسسه‌های آموزشی نیز در تکمیل اثر نقش دارند. با این حال، حقوق مادی و معنوی هریک از افراد یا نهادهایی که در تکمیل این آثار نقش دارند هنوز مشخص نیست. در این مطالعه سعی شده این مسئله در ایران با رویکرد حقوقی بررسی شود. هدف اصلی این پژوهش، بررسی و مطالعه تطبیقی متون قانونی مرتبط در ایران و دو کشور توسعه‌یافته، یعنی ایالات متحده و کانادا است. حقوق مالکیت فکری از زیرساخت‌های گردآوری، سازمان‌دهی و اشاعه پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی است و لذا ضرورت پژوهش در این زمینه اجتناب‌ناپذیر است. رویکرد پاسخگویی به پرسش‌های پژوهش، کیفی، و روش پژوهش «تحلیل اسناد» است. جامعه بررسی این پژوهش شامل مقررات مرتبط با کپی‌رایت، به‌ویژه درباره پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در کشورهای منتخب می‌شود. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد توجه آیین‌نامه‌های دانشگاه‌های ایالات متحده و کانادا به مسائل مرتبط با کپی‌رایت پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها بیش از موسسه‌های ایرانی است. علی‌رغم تاثیر اساتید راهنما، مشاور، و داور در پایان‌نامه، همواره شخص دانشجو مالک «اثر» و حقوق ناشی از آن به تعبیر قانون حمایت به شمار می‌آید.

مقاله ترویجی: نقش وابستگی به مسیر در ناکارآمدی نظام‌های ملی نوآوری

نوآوری فرایندی است که اجزای متعددی با روابط پیچیده با یکدیگر در آن دخیل‌اند. کلیه اجزای نوآوری و روابط میان آنها، تحت تأثیر محیط پیرامونی قرار می‌گیرند. بنابراین مباحث نوآوری، مستلزم دیدگاهی سیستمی است که با جامعیت لازم همراه باشد. نزدیک به سه دهه است که به منظور مواجهه سیستمی با پیچیدگی‌های نوآوری، راهکار نظام ملی نوآوری مطرح شده است. نظام ملی نوآوری، مجموعه‌ای از نهادهای به هم پیوسته است که دانش، مهارت‌ها و خلاقیت‌هایی که منجر به فناوری‌های جدید می‌شوند را خلق، انباشت و انتقال می‌دهد. بخش عمده‌ای از ناکارآمدی و فقدان اثربخشی نظام‌های ملی نوآوری، ناشی از وابستگی آنها به مسیر حرکت گذشته و به اصطلاح قفل شدن آنها در مسیر گذشته است. بنابراین جلوگیری از بروز این پدیده در هر اقتصادی ضروری است. لازمه این امر، شناخت ابعاد و جنبه‌های مختلف این پدیده است. در همین راستا، این مقاله با روش مطالعات کتابخانه‌ای و از طریق بررسی متون و ادبیات این حوزه، به تفصیل به این موضوع می‌پردازد و کلیه ابعاد آن را شناسایی می‌کند. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که وابستگی به مسیر در نظام‌های ملی نوآوری را می‌توان به دو نوع وابستگی به مسیر فناورانه و وابستگی به مسیر نهادی طبقه‌بندی کرد. هر یک از انواع وابستگی به مسیر می‌تواند ناشی از تاریخ و یا بازخورد مثبت باشد. در این مطالعه ضمن تشریح انواع وابستگی به مسیر در نظام‌های ملی نوآوری منبع و دلایل هر یک از آنها تشریح شده است.

مقاله علمی-پژوهشی: سیاست‌های حمایت از شرکت‌های فناور نوپا

شرکت‌های فناور نوپا به عنوان محور کلیدی اقتصاد دانش‌بنیان برای توسعه فناوری و نوآوری در اقتصاد کشورها ایفای نقش می‌کنند. چابکی و توجه به فناوری‌ها و راهکارهای نوین دانش‌بنیان، آنها را نسبت به شرکت‌های سنتی متمایز می‌سازد. این شرکت‌ها با توجه به نوع حوزه فعالیت و اندازه‌شان دارای ویژگی‌هایی مرتبط به خود هستند که سیاست‌های حمایتی آنها را متفاوت از سایر شرکت‌ها می‌نماید. به طور کلی سیاست‌های حمایتی از شرکت‌های فناور نوپا در چهار دسته حمایت‌های تأمین مالی، معافیت‌های قانونی، حمایت‌های توسعه بازار و حمایت‌های توانمندسازی مدیریتی و سازمانی تقسیم‌بندی می‌شوند و سیاست‌گذاران براساس ویژگی‌های شرکت‌های فناور نوپا اقدام به طراحی ابزارهای سیاستی در ترکیبی از چهار دسته فوق می‌نمایند. به هر میزان که نظام حمایتی، جامع‌تر و دقیق‌تر به نیازهای شرکت‌های فناور نوپا پاسخ دهد امکان تحقق نتایج موفقیت‌آمیز افزایش می‌یابد. در این مقاله به اهمیت و ویژگی‌های رشد شرکت‌های فناور نوپا به همراه سیاست‌های حمایتی به منظور

تحقق این رشد و توسعه پرداخته شده و در ادامه نیز برخی سیاست‌های حمایتی مورد استفاده در کشور بیان شده است.

مقاله علمی-پژوهشی: هوشمندی راهبردی در سیاست‌گذاری علم، فناوری و نوآوری

دوره حاضر که عصر اقتصاد دانش‌بنیان نام دارد با تغییرات سریع و فزاینده در دانش بشری و عرصه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، صنعتی، سیاسی و فناورانه روبروست. مواجهه با چنین شرایطی، مستلزم هوشیاری و واکنش‌های پیش‌دستانه سیاست‌گذاران علم، فناوری و نوآوری نسبت به تغییرات و پیشامدهای آتی، پیشرفت‌های مختلف فناوری و تأثیرات بلندمدت آن‌هاست. هوشمندی راهبردی در سیاست‌گذاری از طریق فرآیند منظم جست‌وجو و پردازش، خلق، حفاظت و اشاعه اطلاعات معطوف به تصمیم‌گیری و انتقال آن‌ها به فرد مناسب در زمان مناسب، با ایجاد هوشیاری در سیاست‌گذاران نقش مؤثری را در این خصوص بازی می‌کند که به عنوان یک مفهوم علمی در پیشینه این حوزه تاکنون به صورتی منسجم در ایران مورد توجه قرار نگرفته است. این مطالعه به دنبال واکاوی مفهوم فوق و ابزارهای آن بوده و در این راستا، ارتباط هوشمندی راهبردی با سیاست‌گذاری از سه منظر پنجره فرصت، روشنی اهداف و حقانیت شواهد تشریح شده است. همچنین ابزارهای مهم هوشمندی نظیر آینده‌نگاری علم و فناوری، پیش‌بینی فناوری و نیز ارزیابی فناوری به همراه جایگاه آن‌ها در گام‌های مختلف سیاست‌گذاری تبیین شده است. در نهایت نیز به منظور تصریح نقش هوشمندی راهبردی در سیاست‌گذاری یک نمونه داخلی برای آن معرفی شده است.

مقاله علمی-پژوهشی: واکاوی ویژگی‌های مناسب داده‌ها برای استفاده در سیاست‌گذاری

داده‌های خوب به عنوان یکی از مهم‌ترین شواهد تاثیرگذار بر سیاست‌گذاری، قادر است موانع سیاستی را از بین برده و امکان انجام اصلاحات سیاستی را فراهم آورد. با این وجود، بسیاری از سیاست‌گذاران در بهره‌گیری از داده‌ها در تدوین سیاست‌ها، با موانعی مواجه‌اند. از این رو، هدف این پژوهش شناسایی این موانع و ویژگی‌های مناسب داده‌ها برای کاربرد در سیاست‌گذاری است. در این راستا، ابتدا موانع پیش‌روی سیاست‌گذاران در استفاده از داده‌ها در سیاست‌گذاری با روش مصاحبه شناسایی و سپس با استفاده از رویکرد تحلیل چارچوب، ویژگی‌های مناسب داده‌ها برای غلبه بر موانع در سه قالب ابعاد، مولفه‌ها و شاخص‌ها ارائه می‌شود. نتایج نشان می‌دهد که مهم‌ترین ابعاد کیفیت

داده‌ها در سیاست‌گذاری عبارت‌اند از: قابلیت دسترس‌پذیری، قابلیت اطمینان، مرتبط بودن و کیفیت نمایش داده‌ها. همچنین مهم‌ترین مولفه‌های کیفیت داده‌ها در سیاست‌گذاری شامل قابلیت دستیابی، به موقع بودن، دقت و صحت، ثبات، تمامیت، استقلال، شفافیت، تناسب و خوانایی داده‌هاست.

مقاله بین‌المللی: شناخت پیش‌ران‌های تجاری‌سازی نتایج پژوهش‌ها

با نگاهی به عملکرد دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ایران، می‌توان متوجه شد که علیرغم ظرفیت‌های تحقیق و توسعه (R&D)، اکثر آنها در بازاریابی تحقیقاتی کوتاهی کرده‌اند و آنها را وابسته به بودجه دولت می‌دانند. از این رو، سازوکارهای مشخصی برای تسهیل تجاری‌سازی موفقیت‌آمیز پژوهش‌ها در ایران، با در نظر گرفتن پیش‌ران‌های آن، باید طراحی شود. مدل‌های تجاری‌سازی موجود برای کشورهای توسعه‌یافته لزوماً برای کشورهایی در حال توسعه مانند ایران که واردکننده فن‌آوری هستند و راه‌چندانی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در تحقیق و توسعه ندارند کمک‌کننده نیست. در نتیجه، این پژوهش به دنبال استخراج پیش‌ران‌های تجاری‌سازی نتایج پژوهش‌ها از منظر پژوهشگران ایرانی و تدوین الگویی براساس زمینه‌های نهادی و محلی ویژه ایران است. این تحقیق از یک رویکرد تفسیری-کیفی مبتنی بر سه مرحله استفاده کرده است: پژوهش اسنادی، مصاحبه‌ها و تئوری داده-بنیان. نخست، پیش‌ران‌های مورد اشاره در پژوهش‌های پیشین به طور گسترده بررسی شده است. برپایه معیار اشباع نظری، ۳۰ نفر از متخصصان به صورت هدفمند انتخاب و از آنها مصاحبه به عمل آمده است. بر پایه نتایج مصاحبه سیاهه پیش‌ران‌های شناسایی شده تکمیل شده است. در گام سوم، با استفاده از تئوری داده‌بنیان پیش‌ران‌ها تحلیل و مدل مفهومی توسعه یافته است. نتایج تحقیق نشان داده که مهمترین محرک‌های تجاری‌سازی تحقیق در ایران عبارت‌اند از: طراحی مکانیسم‌های مدیریتی، ایجاد اتحادهای استراتژیک، اصلاح سیستم آموزشی؛ بهبود ساختار تحقیق؛ اصلاح عوامل زمینه‌ای؛ ایجاد زیرساخت‌های حمایتی و تقویت خصوصیات مثبت پژوهشگران.

مقاله همایش بین‌المللی: مروری بر نقش آزمایشگاه‌ها در سیاست‌گذاری علم، فناوری و نوآوری

با توجه به پیشرفت‌های سریع علمی و فناورانه در عصر حاضر، سیاست‌گذاران نیازمند تقویت دانش روز خود در خصوص جدیدترین پیشرفت‌ها در حوزه‌های علم و فناوری می‌باشند. این امر به آنها کمک می‌کند تا بتوانند چالش‌ها و مسایل پیش رو را بهتر شناسایی نمایند و برای مرتفع نمودن آنها اقدام به برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های مناسب و به موقع نمایند. در راستای تحقق این امر امروزه

در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشورهای مختلف آزمایشگاه‌های سیاست علم و فناوری راه‌اندازی شده است. آزمایشگاه‌های سیاست علم و فناوری با فراهم آوردن خدمات آموزشی و تحقیقاتی و مشاوره‌ای خود در راستای خدمت‌رسانی به سیاست‌گذاران، قبل از ورود توصیه‌های سیاستی به ساختارهای نظارتی و قانونی، امکان تست و آزمون سیاست‌ها در یک مقیاس کوچک را فراهم می‌آورند. با توجه به اهمیت و ضرورت کارکرد این آزمایشگاه‌ها و همچنین فقدان چنین آزمایشگاه‌هایی در کشور، مقاله حاضر به مطالعه تطبیقی چند مورد از معتبرترین آزمایشگاه‌های سیاست علم و فناوری و نوآوری در دنیا پرداخته است که می‌تواند برای سیاست‌گذاران کشور درس آموز باشد. مطابق نتایج این تحقیق عمده فعالیت‌های آزمایشگاه‌های سیاست علم، فناوری و نوآوری را می‌توان در نه طبقه اصلی بیان نمود، این طبقات عبارت‌اند از: مطالعه بسترهای قانونی علم، فناوری و نوآوری، برگزاری کرسی‌ها و میزگردهای تخصصی علم، فناوری و نوآوری، آموزش و ترویج، مطالعه و بررسی پیامدها و اثرات سیاست، شناسایی و بررسی فناوری‌های جدید، مطالعه و بررسی ملاحظات اخلاقی علم، فناوری و نوآوری، مطالعه و بررسی در زمینه کارآفرینی و نوآوری، و بهبود تعاملات، پژوهشگران فناوران و سیاست‌گذاران.

مقاله همایش ملی: ارائه یک چارچوب عمومی جامع برای آینده‌نگاری تکنولوژی

آینده‌نگاری فواید اقتصادی و اجتماعی است. امروزه، بسیاری از حکومت‌ها به اهمیت فعالیت‌های آینده‌نگاری پی برده‌اند و از این‌رو این ابزار نسبتاً جدید و نوآورانه در سراسر جهان در حال گسترش است. تاکنون، چارچوب‌های مختلفی برای آینده‌نگاری توسط صاحب‌نظران ارائه شده است. این چارچوب‌ها بیان‌کننده فرایند عمومی اجرای آینده‌نگاری است و می‌توان برای انجام مطالعات آینده‌نگاری در حوزه‌های مختلف و با دامنه‌های موضوعی متفاوت از آنها استفاده کرد. نگاهی کلی و اجمالی به گام‌ها و همچنین نقاط قوت و ضعف چارچوب‌های مذکور، یادآور این سوال به ذهن است که چنانچه بخواهیم یک برنامه آینده‌نگاری را انجام دهیم، جامع‌ترین چارچوب با بیشترین نقاط قوت و کمترین نقاط ضعف کدام است تا بتوان از آن بهره بگیریم؟ این همان سوالی است که چارچوب جامع پیشنهادی این مقاله در پی پاسخ‌دادن به آن است. گام‌ها و فعالیت‌های چارچوب‌های پیشین، شباهت‌ها و هم‌پوشانی‌هایی با یکدیگر دارند لذا به منظور درک روشن‌تر این چارچوب‌ها، شناخت بهتر شباهت‌ها و تفاوت‌های آنها، چارچوبی جامع با استفاده از روش فراترکیب توسعه یافته است. این چارچوب دارای چهار گام تشخیص، گزینش کنش‌گران، کشف، خروجی، پیاده‌سازی و هماهنگی و تجدیدنظر است.

مقاله همایش ملی: ارائه الگویی برای تقویت اثرات اقتصادی شبکه ملی اطلاعات

شبکه ملی اطلاعات، شبکه‌ای بومی و متشکل از مراکز داده ملی، زیرساخت‌های ارتباطی و سرویس‌های نرم‌افزاری است که در سراسر ایران مستقر خواهد شد و خدمات دولت الکترونیکی و سرویس‌های رفاهی و اجتماعی را از طریق بستر فیبر نوری و با پهنای باند حداقل ۱۲ مگابیت بر ثانیه به مردم ایران ارائه خواهد کرد. ترکیب شبکه ملی و فاوا، کانال‌های بسیاری را برای اثرگذاری در برخواهد داشت که این اثرات می‌تواند به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم باشد. اثرات مستقیم از سرمایه‌گذاری در فناوری و گسترش زیرساخت خود مشتق می‌شوند و اثرات غیر مستقیم از مظاهر فعالیت‌های اقتصادی متأثر از شبکه ملی که حاصل رشد و رونق اقتصادی است مانند بهبود کارایی و بهره‌وری شرکت، کاهش هزینه‌ها، نوآوری، جهانی‌شدن و استفاده از فرصت‌های حاصله از فعالیت‌های رشدی. شبکه ملی اطلاعات همچنین امکان پیدایش مدل‌های کسب‌وکار جدید، فرایندهای نو، ابداعات جدید، کالاها و خدمات بهبودیافته و جدید را فراهم می‌نماید و نیز رقابت‌پذیری و انعطاف‌پذیری را در اقتصاد افزایش می‌دهد. بر اساس اهمیت این موضوع، هدف این مقاله ارائه الگویی برای تقویت اثرات اقتصادی شبکه ملی اطلاعات است. این الگوی پیشنهادی فرایندی، با روش مطالعه اسنادی و بهره‌گیری از ادبیات پهن باند ارائه شده است. گام‌های الگوی فرآیندی عبارتند از: ۱. مطالعه امکان‌سنجی و تدوین استراتژی کسب‌وکار شبکه ملی اطلاعات؛ ۲. اجرا (برنامه‌ریزی و کنترل طرح)؛ ۳. بررسی اثرات اقتصادی شبکه ملی اطلاعات و مطالعات سیاست‌گذاری اقتصادی آن.

مقاله علمی-پژوهشی: تبیین نحوه پشتیبانی مراکز اسناد و مدارک علمی از سیاست‌گذاری علم و فناوری

مراکز اسناد و مدارک علمی، کانون اطلاعات علمی و فناورانه بوده و از این جهت به عنوان یکی از نهادهای مهم میانجی در نظام علم و فناوری هر کشوری قلمداد می‌شوند. برای بررسی نحوه پشتیبانی این مراکز از نهادهای سیاست‌گذار علم و فناوری و حصول اطمینان از وجود روابط لازم بین این نهادها، به چارچوب خاصی نیاز داریم تا به خلاهای موجود پی برده و راه‌حلهایی را برای پیشبرد مدیریت، تحلیل و تولید اطلاعات استراتژیک، اتخاذ نماییم. در راستای تحقق این هدف، این مقاله با بهره‌گیری از روش ترکیبی، مدلی را برای بررسی وضعیت پشتیبانی این مراکز از سیاست‌گذاری علم و فناوری توسعه داده و سپس این مدل در خصوص پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) پیاده شده است. با بهره‌گیری از این مدل، وضعیت پشتیبانی ایرانداک از سیاست‌گذاری علم و فناوری از دیدگاه سیاست‌گذاران و همچنین از دیدگاه مدیران و کارشناسان این پژوهشگاه مورد ارزیابی قرار گرفته است. نتایج این بررسی، نشان می‌دهد ایرانداک به لحاظ پشتیبانی از

سیاست‌گذاران وضعیت چندان مناسبی ندارد. اقداماتی که ایران‌داک و سایر مراکز اسناد و مدارک علمی در پشتیبانی از سیاست‌گذاری می‌توانند انجام دهند عبارتند از: تولید دانش و اطلاعات تحلیلی مورد نیاز سیاست‌گذاران؛ تقویت و بهبود فرایندهای نشر و اشاعه دانش و نیز اطلاعات مورد نیاز سیاست‌گذاران؛ مشارکت و همکاری رضایت‌بخش در سیاست‌گذاری؛ کمک به تکمیل و تقویت زیرساخت‌ها، قوانین و مقررات علم و فناوری کشور؛ و نهایتاً راه‌اندازی و ساماندهی نظام‌های آماری و اطلاعات علمی، پژوهشی و فناوری.

مقاله علمی-پژوهشی: سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد و نقش آمار و اطلاعات در آن

تحقق اهداف نهایی سیاست‌گذاری در پرتو استفاده از شیوه‌هایی چون نظرسنجی امکان‌پذیر نخواهد بود. سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد به عنوان رویکردی جدید به چرخه سیاست‌گذاری عمومی در بسیاری از کشورها رواج یافته و بر این فرض استوار است که تصمیم‌های سیاسی باید در کنار استفاده از قضاوت‌ها و نظرسنجی‌ها با شواهد در دسترس و بر پایه یک تجزیه و تحلیل منطقی اتخاذ شوند. یکی از شواهد مهم در این رویکرد آمار و اطلاعات است. بر این اساس، آمار می‌تواند در صورت دقت و صحت، کیفیت و ظرفیت سیاست‌گذاری ملی را ارتقا دهد. هدف این تحقیق تشریح نقش آمار و اطلاعات در گام‌های مختلف سیاست‌گذاری و نشان دادن اهمیت استفاده درست و کارآمد از آمار در اتخاذ سیاست‌های بهتر و باکیفیت است. به منظور تحقق این هدف، روش ترکیبی با رویکرد طرح اکتشافی ترتیبی مورد استفاده قرار گرفته است. در این طرح ابتدا داده‌های کیفی و به دنبال آن داده‌های کمی گردآوری و تجزیه و تحلیل می‌شوند. به این ترتیب، ابتدا در بخش کیفی مقاله با استفاده از روش فراترکیب یک چارچوب فرایندی جامعی برای سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد استخراج شده و در ادامه، در بخش کمی برای گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای طراحی و توسط ۱۵ نفر از خبرگان حوزه سیاست‌گذاری کشور تکمیل شده و سپس، برای اعتبارسنجی چارچوب مفهومی پژوهش، آزمون دوجمله‌ای مورد استفاده قرار گرفته است. نتایج حاصل از تحلیل داده‌های کمی نشان‌دهنده اعتبار چارچوب پیشنهادی تحقیق برای سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد است. بخش انتهایی مقاله به نقش آمار و اطلاعات و ارائه نمونه‌هایی از کاربرد آمار در گام‌های چارچوب فرایندی پیشنهادی برای سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد پرداخته است.

مقاله علمی-پژوهشی: بررسی و تبیین کاربردپذیری نتایج پژوهشی در سیاست‌گذاری: پلی میان نظر و عمل

رابطه میان پژوهش و سیاست‌گذاری یکی از مهمترین زمینه‌های علاقه‌مندی حوزه سیاست‌گذاری عمومی است؛ زیرا بازیگران مختلف (لایب‌گران، محققان، سازمان‌های دولتی و غیره) همواره در پی تاثیرگذاری بر دولت هستند اما تعامل میان پژوهش و سیاست به دلیل تفاوت دنیای

محققان و سیاست‌گذاران با چالش‌ها و موانع عمده‌ای مواجه است. در این تحقیق ضمن بیان جنبه‌های ناسازگاری میان محققان و سیاست‌گذاران تلاش شده است تا با مطالعات کتابخانه‌ای مجموعه‌ای از موانع پیشروی تعامل پژوهش و سیاست شناسایی شود. نتایج تحقیق نشان داده که عمده این موانع را می‌توان در قالب چهار طبقه نظیر ارتباط غیرموثر میان سیاست‌گذار و محقق، غیرکاربردی بودن پژوهش برای سیاست، فقدان ظرفیت برای انجام پژوهش مرتبط با سیاست و مشکلات موجود در اشاعه و نشر یافته‌ها و نتایج پژوهش برشمرد. در انتها نیز توصیه‌هایی برای مرتفع‌نمودن این موانع و مشکلات ارائه شده که هم برای محققان و هم برای سیاست‌گذاران درس‌آموز است.

مقاله علمی-پژوهشی: طراحی و ساخت پایگاه وب منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری

تاکنون درباره ارزیابی جایگاه علمی، فناوری، و نوآوری کشور شاخص‌های بسیاری در اسناد گوناگون ملی و جهانی ارائه شده است. فراوانی و پراکندگی این شاخص‌ها در اسناد و گزارش‌های ملی و جهانی، دسترسی به آن‌ها، گزینش، و کاربرد آن‌ها را برای سیاست‌گذاران و پژوهشگران دشوار ساخته است. بنابراین، دسترسی به این شاخص‌ها از یک درگاه واحد با توان سازماندهی و جست‌وجوی برخط در میان آنها می‌تواند کار کاربران را آسان سازد. از این رو، سامانه‌ای با نام منابع اطلاعات شاخص‌های پایش و ارزیابی علم، فناوری، و نوآوری طراحی و راه‌اندازی شد. روش پژوهش برای این کار آمیخته‌ای از مطالعه اسناد و طراحی سیستم است. در گام نخست پژوهش گردآوری داده‌های شاخص‌ها و منابع اطلاعات و نهادها، از مطالعه اسناد ملی و جهانی استفاده شده است. در گام دوم، پس از گردآوری داده‌ها سامانه طراحی و ساخته شده است. این سامانه برای ارائه تصویری از سازمانهای ملی و جهانی که در این زمینه کار می‌کنند، شاخص‌های ارزیابی و دسته‌بندی موضوعی آن‌ها، و معرفی منابع کلیدی اطلاعات در این زمینه به پژوهشگران و سیاست‌گذاران است. این سامانه منابع اطلاعات داخلی شاخص‌ها مانند کتاب، مقاله، پایان‌نامه، رساله، گزارش دولتی، سند ملی، و طرح‌های پژوهشی را معرفی می‌کند. پایگاه داده این سامانه، جست‌وجوی ساده و پیشرفته را به دو زبان فارسی و انگلیسی در میان شاخص‌های علم، فناوری، با کاربرد واژه‌های معادل فراهم می‌آورد. شاخص با افزایش مشاهده‌پذیری و دسترس‌پذیری شاخص‌ها، سازمان‌ها، و منابع اطلاعات پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری می‌تواند درگاهی ارزشمند برای سیاست‌گذاران و پژوهشگران این حوزه و تعامل آن‌ها با یکدیگر باشد.

مقاله همایش ملی: نقش فراموشی سازمانی در مدیریت دانش و کسب مزیت رقابتی

در پارادایم‌های جدید مربوط به دانش سازمانی، بزرگترین امتیاز رقابتی توان یادگیری است. بر

این اساس، سازمان‌هایی موفق‌اند که زودتر، سریع‌تر و بیشتر از رقبا یاد بگیرند. به همین دلیل، در سال‌های اخیر رشدی فزاینده در تحقیقات مرتبط با یادگیری سازمانی مشاهده می‌شود. اما همان‌طور که یادگیری در سازمان‌ها بیشتر می‌شود و سیستم‌های حافظه در سازمان‌ها در به‌خاطر سپردن و حفظ دانش، کارآمدتر می‌شوند، چالش‌ها و موانع بیشتری در اداره کردن دانش نیز پدید می‌آیند. یکی از این چالش‌ها دانش‌های منسوخ و قدیمی موجود در سازمان است که مانعی برای یادگیری سازمانی‌اند؛ لذا سازمان‌هایی که با حجم بالایی از انواع دانش روبرو هستند، به مدیریتی نیاز دارند که طی آن باید قسمتی از دانش قدیمی فراموش شود، چه بسا قسمت اعظم چالش‌های مدیریتی در این وضعیت، بیش از پرداختن به مدیریت یادگیری، پرداختن به مسئله مدیریت فراموشی سازمانی باشد. با وجود اهمیت این موضوع، دانش و چگونگی حذف دانش ناخواسته در سازمان‌ها کمتر مورد مطالعه قرار گرفته است، در حالی که این فرآیند ممکن است به طور طبیعی رخ دهد. در حقیقت سازمان‌ها باید به دنبال خلق فرآیندهایی باشند که نه تنها برای یادگیری و نگهداری از آنچه مهم است ضروری است بلکه برای فراموشی و اجتناب از آنچه مهم نیست، نیز لازم باشد. به نظر می‌رسد این پدیده یک فرآیند لازم و ضروری در مدیریت دانش است؛ به همین دلیل این مقاله به بررسی ابعاد، جنبه‌ها، و روش‌های مختلف این موضوع می‌پردازد.

مقاله همایش بین‌المللی: مدیریت دانش و اطلاعات و اندازه‌گیری میزان پیشرفت آن در سازمان‌ها

در یکی دو دهه اخیر که به عصر دانش شهرت دارد، اساس رقابت دچار تحول شده است و میزان موفقیت سازمان‌ها به توجه و تاکید آنها بر منابع دانشی بستگی دارد. توجه به دانش به عنوان یک منبع کسب مزیت رقابتی سبب شده دانشمندان علم سازمان و مدیریت، تلاش‌هایی را برای استفاده نظام‌مند از دانش، از راه ایجاد باب جدیدی در مدیریت با عنوان «مدیریت دانش» آغاز نمایند. مدیریت دانش فرآیند نظام‌مندی است که در آن دانش و اطلاعات شناسایی و کشف، انتخاب، سازماندهی، پالایش و به کار گرفته می‌شوند و سبب ایجاد بصیرت در کارکنان سازمان و درک بهتر آنها از تجربیات خود می‌شود. برای آگاهی از میزان پیشرفت مدیریت دانش در سازمان، باید آن را ارزیابی کرد. ارزیابی مشخص می‌کند تا چه اندازه با هدف فاصله داریم و برای از بین بردن این فاصله چه اقداماتی باید انجام داد. مدل‌ها و روش‌های مختلفی برای ارزیابی مدیریت دانش وجود دارد که شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند و هیچ کدام از جامعیت برخوردار نیستند. بنابراین نمی‌توان یکی از این مدل‌ها را ملاک عمل قرار داد. به همین دلیل شناخت کلیه ابعاد و حوزه‌های تمرکز این مدل‌ها از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و تحلیل تطبیقی، هدف این پژوهش است. نتایج پژوهش نشان داده که مهم‌ترین حوزه‌های تمرکز این مدل‌ها عبارتند از: منابع انسانی و آموزش، فرآیندهای دانش،

زیر ساخت فناوریانه، فرهنگ سازمانی و رهبری، ساختار و فرآیندهای سازمانی، یادگیری و نوآوری، رضایت مشتریان.

مقاله همایش بین‌المللی: نقش ابزارهای وب ۲ در مدیریت دانش سازمان‌ها و مدیریت اطلاعات علمی

مدیریت دانش یک راهکار بسیار مفید در زمینه‌های کسب و کار و مدیریت ارائه می‌دهد و ادبیات مدیریت دانش در تعداد زیادی از مجلات علمی با جهت‌گیری‌های نظری مختلف منتشر می‌شود. با این حال، بیشترین استفاده از دانش همواره در سازمان‌های بزرگ بوده است. فناوری‌های اجتماعی می‌توانند ابزار قدرتمند سازمان‌ها برای مدیریت جریان اطلاعات خود باشند و بنابراین موجب تغییر در سیستم‌های مدیریت دانش و بهبود عملکرد سازمان می‌شوند. رشد رسانه‌های اجتماعی در سازمان‌ها با توجه به تاثیر آن بر اشتراک‌گذاری دانش در سیستم‌های مدیریت دانش نسل جدید، باعث تثبیت جایگاه آنها شده و به گروه‌های مختلفی از افراد درون سازمان در تبادل اطلاعات و ارتباطات کمک می‌کند. طیف وسیعی از فناوری‌ها از وبلاگ‌ها تا شبکه‌های اجتماعی، دسترسی به انقلاب دیجیتالی را در سازمان‌ها تعریف نموده و چالش‌ها و فرصت‌هایی را ایجاد می‌کند که انتظار می‌رود در طول زمان بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی به چشم انداز سازمانی افزوده شود. بنابراین در این مقاله به نقش ابزارهای وب ۲ در نسل جدید مدیریت دانش پرداخته و بدین منظور در ابتدا پذیرش استفاده از این ابزارها را در یادگیری و مدیریت دانش سازمان‌ها مورد بررسی قرار داده است. به نظر می‌رسد وب ۲ به بسیاری از محدودیت‌های ذکر شده در مدیریت دانش مبتنی بر فناوری اطلاعات متداول غلبه دارد، زیرا ابزارهای مختلف وب ۲ به جنبه‌های انسانی و اجتماعی - فرهنگی دانش توجه دارند. با تغییر شیوه جستجوی افراد، به اشتراک‌گذاری و ایجاد دانش، پیشرفت وب ۲، پردازش اطلاعات و جنبه‌های متمرکز فناوری اطلاعات به یک رویکرد مدیریت دانش متمرکز می‌شود. فرآیندهای مدیریت دانش مبتنی بر مکالمه و همکاری را تقویت می‌کند و بر آن تاکید می‌کند. در نتیجه، مشخص می‌شود که نیاز به مشارکت در شبکه‌های اجتماعی و جوامع دانش وجود دارد تا افراد را قادر سازد که اطلاعات مشترک را به دست آورده، همکاری نموده و دانش را ایجاد و به اشتراک بگذارند.

مقاله همایش بین‌المللی: تحلیل فرآیندهای استقرار مدیریت دانش در سازمان‌ها (مورد مطالعه: پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک))

در عصر جدید، اصطلاحات گوناگونی مثل عصر فراصنعتی و عصر اطلاعات، مرسوم بوده و جامعه دانشی برای توصیف وضعیت کنونی به کار می‌رود. صرف نظر از اصطلاحات مذکور، صاحب‌نظران معتقدند که یکی از موضوعات مهم مطرح شده در این دوره، مفهوم مدیریت دانش

است. معمولاً سازمان‌ها همواره در حال تولید تجارب و درس آموخته‌های ارزشمند در حین پروژه‌ها و فرآیندهای کاری هستند، اما تلاشی منسجم برای جمع‌آوری، تبادل، نگهداری، به‌روزرسانی و استفاده مجدد از آن‌ها نمی‌کنند. به همین جهت چهار دوباره‌کاری‌ها و تکرار خطاها و فراموشی بهبودها می‌شوند. با این وجود، سازمان‌های کشور در زمینه استقرار و پیاده‌سازی مدیریت دانش هنوز نوپا هستند. آشنایی با فرآیندهای استقرار مدیریت دانش می‌تواند به آنها در زمینه پیاده‌سازی مدیریت دانش کمک نماید. تاکنون، فرآیندهای مختلفی در قالب مدل‌ها و چرخه‌های گوناگون برای مدیریت دانش پیشنهاد شده است که دارای شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با یکدیگر هستند. از این رو، برای استقرار مدیریت دانش در سازمان نمی‌توان تنها به یکی از این مدل‌ها اکتفا نمود. به همین دلیل هدف این پژوهش، ارائه الگویی جامع برای فرآیندهای استقرار مدیریت دانش در سازمان‌هاست. روش انجام این کار، مطالعات کتابخانه‌ای و فراترکیب فرآیندهای مطرح در مدل‌های مختلف مدیریت دانش است. نتایج این پژوهش نشان داد فرآیندهای اصلی استقرار مدیریت دانش عبارتند از: شناسایی و اکتساب منابع دانشی، تولید دانش، حفظ و نگهداری دانش، اشاعه و تسهیم دانش، استفاده و کاربرد دانش، ارزیابی به منظور تشریح عملیاتی‌تر فرآیندهای مذکور، آن‌ها در یک سازمان پیشرو در زمینه مدیریت دانش با نام پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک)، تشریح شده‌اند.

مقاله علمی-پژوهشی: سیاست‌گذاری رسانه‌ای؛ بی‌طرفی شبکه و منافع عمومی در ایران

مفهوم بی‌طرفی شبکه در سال‌های اخیر مورد توجه سیاست‌گذاران رسانه‌ای قرار گرفته است. آنها نیازمند به درک تأثیرات مثبت و منفی این مفهوم در رابطه با منافع عمومی هستند تا قادر باشند تعیین کنند که چگونه و در چه زمانی باید در این موضوع مداخله سیاست‌گذارانه داشته باشند. از این رو این پژوهش با هدف تحلیل مفهوم بی‌طرفی شبکه در ارتباط با موضوع منافع عمومی انجام شده است. رویکرد پژوهش کیفی و روش آن تحلیل مضمون بوده است. مشارکت‌کنندگان در پژوهش را ده نفر از سیاست‌گذاران رسانه‌ای، حقوق‌دانان و متخصصان صنعت رسانه تشکیل داده‌اند که با آنها مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختاریافته صورت گرفته است. به دلیل شیوع ویروس کرونا (اسفند ماه ۱۳۹۸ و فروردین ۱۳۹۹) و ضرورت حفظ فاصله‌گذاری اجتماعی، پژوهشگران جهت انجام مصاحبه‌ها از نرم‌افزارهای گفت‌وگوی آنلاین استفاده کرده‌اند. نتایج تحلیل داده‌ها بر اساس چارچوب مفهومی اتخاذ شده (مساوات، تعدد دیدگاه‌ها و تعیین دستور کار)، در قالب سه مضمون اصلی (بی‌طرفی شبکه و رعایت مساوات در صنعت رسانه، بی‌طرفی شبکه و تعدد دیدگاه‌ها در صنعت رسانه و بی‌طرفی شبکه و تعیین دستور کار توسط رسانه‌ها) سازمان داده شد. در نهایت ارتباط این مضامین اصلی با مضمون سازمان‌دهنده «بی‌طرفی شبکه و منافع عمومی» تبیین شد.

مقاله علمی- پژوهشی: پردازش نظام‌مند قانون: مطالعه موردی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی

قانون مجموعه‌ای از گزاره‌های نهادی است که کنش‌هایی را برای کنشگران ملزم، منع، یا مجاز می‌کند. شناخت این گزاره‌های نهادی زبان-محور به فهم بهتر فرایندها و طراحی خط‌مشی‌هایی کارا تر کمک می‌کند. با این حال، پیچیدگی‌های زبانی موجود در متن این گزاره‌ها پردازش آن‌ها را با چالش‌هایی مواجه ساخته است. برای غلبه بر این مشکلات در این مقاله روشی نظام‌مند مبتنی بر ابزار گرامر نهادی برای پردازش قوانین در زبان فارسی ارائه می‌شود. ابزار گرامر نهادی در تحلیل گزاره‌ها از یک ساختار عمومی نحوی شامل پنج مؤلفه «ویژگی»، «تکلیف»، «هدف»، «شرایط»، و «وگرنه» بهره می‌گیرد. از این میان، مهم‌ترین مؤلفه که باید با توجه به ویژگی‌های زبان فارسی به عنوان زبان زمینه‌ای در این پژوهش بیشتر مد نظر قرار گیرد، مؤلفه تکلیف است. در این راستا با بررسی پیشینه و مطالعه قوانین موجود، مصادیق بیان تکلیف در زبان فارسی در قالب افعال وجهی، جمله‌های اسنادی، و جمله‌های خبری شناسایی و بر حسب نوع تکلیف دسته‌بندی می‌شوند. سپس، مؤلفه‌های موقعیت کنش و روابط آن‌ها با یکدیگر به صورت نظام‌مند مشخص می‌گردد. در نهایت، روش نظام‌مند پیشنهادی برای تحلیل قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی به کار بسته می‌شود.

مقاله علمی- پژوهشی: توسعه راهکارهایی برای دسترسی آزاد به تمام متن پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در بافت مؤسسات آموزشی و پژوهشی ایران

دانشجویان به عنوان پژوهشگران به منابع ارزشمند مرتبط با رشته‌هایشان نظیر پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها نیاز دارند. مؤسسات آموزشی و پژوهشی باید از دسترسی آزاد حمایت نمایند تا اطلاعات به آسانی برای پژوهشگران، دانشمندان و دانشجویان در دسترس باشند. با این وجود، برخی از مراکز آموزشی و پژوهشی از در دسترس قرار دادن پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود خودداری می‌کنند و دلایل متنوعی را برای این عدم دسترسی اعلام می‌دارند. این پژوهش، با شناسایی این دلایل سعی در رفع آنها دارد. بدین منظور ابتدا با توجه به نتایج پژوهش‌های پیشین سیاهه‌ای از عواملی که بر دسترسی آزاد بر پایان‌نامه و رساله‌ها تاثیرگذار هستند استخراج شده است. سپس، به منظور تکمیل و نهایی نمودن سیاهه مذکور، میزان تأثیر این عوامل توسط روش دلفی و با ابزار پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفته است. پانل دلفی در این پژوهش متشکل از ۱۴ عضو هیأت علمی مؤسسات آموزشی و پژوهشی شهر تهران است که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده‌اند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که عواملی نظیر قوانین و مقررات، تأثیر اجتماعی، فناوری اطلاعات، اعتبار نویسنده، مشاهده‌پذیری، آگاهی ادراکی، نگرش نسبت به دسترسی آزاد، خودباوری در انتشار دانش، کنترل‌پذیری، سازگاری ادراکی و

فرهنگ بر دسترسی آزاد به پایان نامه‌ها و رساله‌ها تأثیر دارند.

مقاله علمی-پژوهشی: مطالعه روند تولیدات علمی در حوزه رسانه و امنیت در پایگاه استنادی وبگاه علوم
هدف این پژوهش، تحلیل ساختار شبکه مفاهیم حوزه «امنیت و رسانه» است. از این رو این پژوهش به دنبال شناسایی مفاهیم پرتکرار، خوشه‌های موضوعی و پژوهشگران برتر حوزه «رسانه و امنیت» بوده است. این پژوهش گزارشی از روند انتشارات و استنادها در حوزه «رسانه و امنیت» از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۹ و همچنین نقشه علمی این حوزه است. این پژوهش با استفاده از فنون تحلیل شبکه اجتماعی و تحلیل خوشه انجام شده است. منبع گردآوری داده‌ها پایگاه استنادی وبگاه علوم بوده و گردآوری داده‌ها به صورت جست‌وجوی موضوعی در عناوین مقالات انجام شده است. برای تعیین الگوهای استنادی از دو شاخص عامل تأثیر و تعداد استنادات استفاده شده است. نتایج نشان داده که ۵۳۶ مقاله در حوزه امنیت و رسانه از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۹ توسط ۹۸۴ نویسنده منتشر شده است که از این تعداد، ۲۸ نویسنده به صورت فعال با تعداد حداقل دو مقاله در این حوزه پژوهشی، با همدیگر در ارتباط هستند. مجموع تعداد استنادات به این ۵۳۶ مقاله ۲۶۳۳ مورد است و شیب صعودی را در دهه اخیر نشان می‌دهد. نقشه هم تالیفی در حوزه رسانه و امنیت متشکل از ۲۸ گره (نویسنده) است. این ۲۸ نویسنده تأثیرگذار حداقل ۲ مقاله در حوزه رسانه و امنیت منتشر کرده‌اند. همچنین نویسندگان تولیدات علمی بازایی شده در این مطالعه، از تعداد ۱۳۹۲ مفهوم کلیدی مختلف استفاده کرده‌اند که از این میان ۱۷۳ کلمه حداقل ۲ بار تکرار شده‌اند. پرتکرارترین مفاهیم براساس هم‌رخدادی در ۲۱ خوشه قرار گرفته‌اند. مفاهیم «رسانه اجتماعی»، «امنیت ملی»، «امنیت»، «رسانه»، «نظارت»، «تروریسم»، «حریم خصوصی»، «امنیت اطلاعات»، «چارچوب‌سازی» و «رسانه‌های جدید» از مهم‌ترین مفاهیم این شبکه و دارای بالاترین میزان مرکزیت در شبکه هستند.

مقاله علمی-پژوهشی: تحلیل تماتیک شاخص‌های ارزیابی علم، فناوری و نوآوری کشورهای منطقه سند چشم انداز ۱۴۰۴

توجه به شاخص‌های بین‌المللی ارزیابی علم، فناوری و نوآوری برای تعیین جایگاه کشورها در این زمینه و نیز رقابت‌پذیری آن‌ها لازم است ولی در مجموع، از نظر کاربرد در سیاست‌گذاری علم، فناوری و نوآوری در کشورهای در حال توسعه، کارایی و اثربخشی مطلوبی ندارند. به دلیل این محدودیت، بسیاری از کشورهای در حال توسعه نیز به ایجاد نهادهایی برای انجام ارزیابی‌ها، سنجش‌ها و توسعه چارچوب‌های ارزیابی پرداخته‌اند. در همین راستا، هدف این پژوهش بررسی شاخص‌های ارزیابی علم، فناوری و نوآوری، حوزه‌های موضوعی آن‌ها و خلأهای موجود در کشورهای در حال توسعه است. در این مقاله، تعدادی از کشورهای منطقه سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ به

لحاظ اهمیت راهبردی آنها و براساس معیار دسترسی به اطلاعاتشان انتخاب شده‌اند. سپس، از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و با بررسی اسناد و مدارک موجود، اطلاعات مربوط جمع‌آوری و حوزه‌های موضوعی شاخص‌های ارزیابی علم، فناوری و نوآوری در این کشورها با روش کیفی تحلیل تم/زمینه، بررسی، آمارگیری و توصیف شده است. حوزه‌های موضوعی اصلی شاخص‌های علم، فناوری و نوآوری در کشورهای مورد بررسی عبارت‌اند از: سرمایه انسانی علم و فناوری و نوآوری؛ انتشارات علمی و اشاعه دانش؛ فناوری؛ نوآوری و رقابت‌پذیری؛ نهادها و محیط علم، فناوری و نوآوری؛ منابع مالی علم، فناوری و نوآوری و سرمایه‌گذاری. بر پایه نتایج، خلأها و کاستی‌های زیادی در زمینه شاخص‌هایی وجود دارد که اثرات اقتصادی و اجتماعی علم، فناوری و نوآوری را می‌سنجد و برای کشورهای در حال توسعه مهم‌اند.

مقاله علمی-پژوهشی: اولویت‌بندی شاخص‌های کیفیت داده‌های پژوهشی بر پایه تکنیک‌های تصمیم‌گیری با معیارهای چندگانه

امروزه داده‌های پژوهشی که در حین پژوهش تولید و اشاعه داده می‌شوند نقشی تاثیرگذار در بالندگی اقتصاد دانش‌بنیان برعهده دارند. در این پژوهش، به منظور ارزیابی کیفیت داده‌های پژوهشی معیارهای اصلی تاثیرگذار بر روی کیفیت داده‌ها شامل بعدهای ذاتی، دسترس‌پذیری، متنی و نمایشگری، دسته‌بندی شد. سپس با استفاده از مقایسه زوجی و تکنیک دیمتل فازی بر مبنای ANP فازی به تعیین ارتباطات درونی و بیرونی عوامل و زیرعوامل پرداخته شد. کیفیت ذاتی داده‌ها نه تنها دقت و عینیت را دربردارد بلکه باورپذیری و اعتبار عمومی را نیز شامل می‌شود. دسترس‌پذیری خود شامل ابعاد فرعی دسترسی و امنیت است. کیفیت متنی داده‌ها شامل ارزش افزوده داشتن، مرتبط بودن، زمان‌مند بودن، کامل بودن و کافی بودن داده‌هاست. قابلیت نمایشگری داده شامل چارچوب ارائه و معنای داده‌ها (تفسیرپذیری و درک‌پذیری) است. نتایج نشان داده در دسترس بودن، امنیت و سهولت درک به عنوان تاثیرگذارترین عوامل موثر بر کیفیت داده‌های پژوهشی محسوب می‌شوند. طراحی لایه‌های امنیتی در سامانه ثبت داده‌های پژوهشی و نیز طراحی فیلدهای پایگاه داده به منظور افزایش سهولت درک کاربران از جمله پیشنهادهای کاربردی این پژوهش هستند.

مقاله علمی-پژوهشی: واکاوی روش‌های مطالعات ملی آینده‌نگاری علم و فناوری

آینده‌نگاری یکی از موثرترین ابزارهای تدوین استراتژی‌ها و سیاست‌های بلندمدت با هدف توسعه پایدار اقتصادی، سیاسی و اجتماعی و نیازمند صرف وقت، منابع انسانی و مالی فراوان است؛ بنابراین، استفاده از روش‌های دقیق و قوی ارزیابی آینده‌نگاری ضروری است. ارزیابی آینده‌نگاری جزء اساسی هر برنامه آینده‌نگاری است و یک چارچوب یا ساختار هدف‌مند برای کمک به بدنه

دانش آینده‌نگاری فراهم می‌کند. بدون این چارچوب هیچ راهی برای توصیف عینی فعالیت‌های آینده‌نگاری، یا ابزاری برای مقایسه، پایش، و یادگیری از این فعالیت‌ها وجود نخواهد داشت. بررسی پیشینه ارزیابی آینده‌نگاری نشان می‌دهد، هیچ اجماع نظری میان پژوهشگران در مورد چارچوب‌های ارزیابی آینده‌نگاری وجود ندارد. بنابراین، هدف این پژوهش توسعه چارچوبی جامع و روش‌شناسانه برای ارزیابی آینده‌نگاری ملی علم و فناوری بر مبنای تحلیل نظام‌مند تجربیات نظری، و بهره‌گیری از مطالعه اسنادی است. در همین راستا، در این تحقیق، از طریق بررسی ادبیات مرتبط با ارزیابی آینده‌نگاری علم و فناوری، چارچوبی روش‌شناسانه برای ارزیابی مطالعات آینده‌نگاری علم و فناوری پیشنهاد شده است. براساس نتایج بدست آمده، وجود دو نگرش منطقی و سیستمی، جامعیت یک چارچوب ارزیابی آینده‌نگاری را تضمین می‌کند. چارچوب ارزیابی پیشنهادی بر پایه نگرش منطقی شامل معیارهایی نظیر کارایی، تناسب، و اثربخشی، و برپایه نگرش سیستمی شامل معیارهایی نظیر افزونگی رفتاری و تاثیرگذاری سیاستی است. سپس، با استفاده از چارچوب مذکور، تعدادی از تجربیات ارزیابی آینده‌نگاری کشورها، تحلیل و بررسی شده است. براساس تحلیل تجربیات مذکور، این نتیجه حاصل شد که در اغلب آن‌ها نگرش منطقی حاکم بوده و معیارها و سنجه‌های نگرش سیستمی در آن‌ها کمتر مورد توجه قرار گرفته است؛ بنابراین ارزیابی آن‌ها از برنامه‌های آینده‌نگاری، جامع و همه‌جانبه نبوده است و این خود بر ضرورت وجود چارچوبی جامع برای ارزیابی برنامه‌های آینده‌نگاری نظیر آنچه که در این تحقیق به آن پرداخته شده، صحنه می‌گذارد.

مقاله علمی-پژوهشی: پیش‌بینی جایگاه علم، فناوری و نوآوری موسسه‌های آموزش عالی جهان در نظام رتبه-بندی جهانی با استفاده از شبکه‌های عصبی مصنوعی

امروزه ارزیابی کیفیت عملکرد دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی در جهان، به یکی از دغدغه‌های جدی تبدیل شده است. به همین منظور نظام‌های رتبه‌بندی مختلفی با شاخص‌های متفاوتی ارائه شده است که دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی را رتبه‌بندی می‌کند. سامانه جایگاه علم، فناوری، و نوآوری ایران در جهان (نما) که توسط پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایرانداک) پیاده‌سازی شده است، گزارشی از دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی داخل کشور را بر اساس شاخص‌های کلیدی جهانی ارائه می‌کند. از طرفی پیش‌بینی کردن آینده بر اساس داده‌های گذشته و حال، فرآیندی بسیار مهم در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری است. مراکزی که بتوانند بهترین راه و عملی‌ترین شیوه، جهت رسیدن به اهداف را با حداقل خطا پیش‌بینی نمایند، می‌توانند در آینده موفق‌تر باشند. لذا پیش‌بینی جایگاه دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی ضروری به نظر می‌رسد. موسسه‌های آموزش عالی برای آنکه بتوانند برنامه‌های درستی در آینده داشته باشند که جایگاه خود

در نظام‌های رتبه‌بندی را بهبود بخشند به ابزاری نیاز دارند که بتواند جایگاه آن‌ها را در این نظام‌ها پیش‌بینی کند. در این پژوهش از روش شبکه‌های عصبی مصنوعی جهت پیش‌بینی جایگاه موسسه‌ها و دانشگاه‌ها بر اساس نظام رتبه‌بندی تایمز استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داده شبکه عصبی مصنوعی طراحی شده در این پژوهش این قابلیت را دارد که شاخص‌های نظام رتبه‌بندی تایمز، نمره کلی دانشگاه‌ها و رتبه آن‌ها را با دقت قابل قبولی پیش‌بینی کند.

میزگرد و سخنرانی علمی

ایرانداک برای گسترش گفتمان پشتیبانی اطلاعاتی از سیاست‌گذاری علم و فناوری و آشنا نمودن هر چه بیشتر سیاست‌گذاران با فعالیت‌های مرتبط پژوهشگاه در این حوزه، میزگردها و سخنرانی‌های علمی را برگزار می‌کند و کارشناسان و استادان را برای گفت‌وگوهای انتقادی در این زمینه گرد می‌آورد و دستاوردهای آنها را در اختیار همگان می‌گذارد.

سخنرانی علمی: الزام‌های نهادی زیست بوم بهینه تجاری‌سازی دستاوردهای علمی

در این سخنرانی که تأکیدش بر پژوهش‌های علوم انسانی بود، بیان شد هدف علم شناخت واقعیت است، در حالیکه هدف از فناوری رفع نیازهایی است که به واسطه آن فناوری مورد اشاره خلق می‌شود. امروزه اهمیت فناوری‌های نرم به تدریج آشکارتر شده است که بخش اعظم این فناوری‌ها در حوزه علوم انسانی و اجتماعی بسط یافته است. اما تجاری‌سازی پژوهش‌های علوم انسانی در ایران با موانع و مشکلاتی مواجه است که می‌توان آنها را در سه سطح دسته‌بندی کرد:

- **موانع کلان (ساختاری):** آزادی علمی؛ هویت علوم انسانی (موانع ذاتی، موانع نگرشی، موانع نظام آموزشی)؛ جایگاه دانشگاه و مراکز آموزشی در ایران؛ موانع سیاست‌گذاری.
- **موانع میانی (نهادی):** فقدان حقوق مالکیت معنوی؛ مشوق‌های نهادی (نظام ارتقاء و پاداش - دهی، شیوه تخصیص منابع، رابطه دانشگاه - صنعت، کمی‌گرایی در آموزش عالی).
- **موانع خرد (فردی):** محدودیت‌های فردی (محدودیت‌های علمی، نگرش به نقش بازار در تولید علم).

سخنرانی علمی: سوء برداشت‌ها در تجاری‌سازی پژوهش در آموزش عالی ایران

در این سخنرانی بیان شد که دو مأموریت مهم دانشگاه، آموزش و پژوهش است. ولی دانشگاه‌ها در ایفای مأموریت‌های خود با مشکلاتی مواجه هستند که عبارتند از: کیفیت پایین آموزش در مقاطع کارشناسی؛ کمبود پژوهش اصیل توسط اعضای هیئت علمی، کیفیت پایین آموزش در مقاطع تحصیلات تکمیلی (منابع قدیمی، سونامی دانشجویان دکترا، پدیده دانشجوی دکترا-مدیر، کلاس‌های آخر وقت). همچنین، در این سخنرانی به سوء برداشت‌های موجود از مفهوم تجاری‌سازی و بازار آزاد اشاره شد: تصور بازار آزاد به عنوان بازاری رها و یله و بدون تنظیم‌گر و بدون قاعده؛ بازار آزاد خود سازوکار تشویق و تنبیه دارد؛ تجاری‌سازی یعنی دانشگاه‌ها حداکثر درآمد را داشته باشند. علاوه بر این، ریشه‌های بحران آموزش عالی نیز در این سخنرانی مورد تأکید قرار گرفتند که عبارتند از بحران مالی؛ هرم سنی جمعیت؛ سیاست خودکفایی در آموزش و عدم ورود دانشگاه‌های خارجی؛ سیاست تخصیص اعتبار تحصیلات تکمیلی به دانشگاه‌ها به جای اعزام؛ ماهیت دولتی بازار کار؛ ماهیت سیاسی تصمیم‌گیری در ایجاد شعب دانشگاهی؛ انزوای دانشگاهی از جریان جهانی علم. راهکارهای برون رفت از این بحران‌ها که در سخنرانی مورد اشاره قرار گرفتند عبارتند از: مداخله موثر وزارت آموزش عالی در ارزیابی کیفی؛ اصلاح نظام تأمین مالی دانشگاه‌ها؛ مأمور کردن استادان شاغل در دستگاه‌های اجرایی؛ توجه به تأمین مالی دانشجویان دکترا؛ ایجاد شبکه‌های دانشگاهی، و مقاله با فساد.

سخنرانی علمی: بررسی و تبیین نحوه پشتیبانی مراکز اسناد و مدارک علمی از سیاست گذاری علم و فناوری

مراکز اسناد و مدارک علمی، کانون اطلاعات علمی و فناوری را فراهم می سازند و از این جهت به عنوان یکی از نهادهای میانجی مهم نظام علم و فناوری هر کشوری قلمداد می شوند. برای بررسی نحوه پشتیبانی این مراکز از نهادهای سیاست گذار علم و فناوری و حصول اطمینان از وجود روابط لازم در بین این نهادها، به چارچوب خاصی نیازمندیم تا به خلاءهای موجود پی برده و راه حل هایی را برای پیشبرد مدیریت، تحلیل و تولید اطلاعات استراتژیک، اتخاذ نماییم. در راستای تحقق این هدف، در این سخنرانی، وضعیت پشتیبانی ایرانداک از سیاست گذاری علم و فناوری هم از دیدگاه سیاست گذاران و هم از دیدگاه مدیران و کارشناسان این پژوهشگاه مورد بررسی قرار گرفته است. اقداماتی که ایرانداک و سایر مراکز اسناد و مدارک علمی می توانند در پشتیبانی از سیاست گذاری انجام دهند عبارتند از: تولید دانش و اطلاعات تحلیلی مورد نیاز سیاست گذاران، تقویت و بهبود فرآیندهای نشر و اشاعه دانش و اطلاعات مورد نیاز سیاست گذاران، مشارکت و همکاری رضایت بخش این مراکز در سیاست گذاری، کمک به تکمیل و تقویت زیرساخت ها، قوانین و مقررات علم و فناوری کشور، و راه اندازی و ساماندهی نظام های آماری و اطلاعات علمی، پژوهش و فناوری.

سخنرانی علمی: بازاندیشی در اسناد سیاستی فناوری اطلاعات در عرصه ملی

یکی از چالش های اساسی کشور در همه دولت ها، تدوین مقررات و اسناد بالادستی در حوزه فناوری اطلاعات است که با توجه به اهمیت این اسناد، موضوع این سخنرانی به ابعاد مختلف تدوین آنها پرداخته است. بررسی ها نشان داده که طی سال های اخیر، اسناد متعددی از سوی نهادهای گوناگون تدوین شده اند هر چند که در سال ۱۳۵۹ نیز اسنادی در این زمینه منتشر شدند. اما نخستین سند منسجم، از سوی آیین نامه شورای عالی اطلاع رسانی و در سال ۱۳۷۷ تصویب شد و پس از آن اسناد متعدد دیگری تصویب شدند. نگاهی به این اسناد نشان می دهد که به طور میانگین، سالی سه سند از سوی مراجع مختلف تدوین شده است. دسته بندی این اسناد با استفاده از دو رویکرد (براساس ماهیت، و براساس مراجع تصویب) صورت گرفته است. براساس مراجع تصویب، مشخص شد که ۱۱ سند از سوی مجلس، ۱۲ سند از سوی هیئت وزیران، سه سند از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی، دو سند از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام و هشت سند از سوی سایر مراجع تصویب شده است. در تحلیل این اسناد نیز از دو رویکرد پایین به بالا و بالا به پایین استفاده شده است در رویکرد پایین به بالا، از مدل STEEPLV که هم برای تدوین و هم برای تحلیل مناسب است، استفاده شده است. اسناد با این رویکرد در سه دسته «توجه به همه موارد»، «توجه به برخی عوامل» و «بدون توجه» ارائه شده که

در دسته «توجه به همه موارد» مشخص شده که ۲۱ درصد از آنها به عوامل ارزشی، ۳۴ درصد به عوامل اجتماعی، ۳۴ درصد به عوامل فناورانه، ۴۲ درصد به عوامل اقتصادی، ۳۹ درصد به عوامل سیاسی، ۵۲ درصد به عوامل قانونی و ۱۳ درصد به عوامل زیست محیطی توجه نشان دادند. در رویکرد بالا به پایین، نیز تحلیل اسناد با توجه به الزامات سیاست‌گذاری صورت گرفته که عوامل آن از این منظر، به شش معیار میزان توجه به مدل‌های انباشتی، استفاده از مدل‌های مشارکتی، تفکر استراتژیک، ملاحظات کوتاه مدت و بلندمدت، وابستگی به برنامه‌های گذشته و دینامیک بودن دسته‌بندی شده است. نتایج تحلیل با استفاده از این رویکرد، نشان داده که درباره هر سند، هر عامل متفاوت وضعیت‌های عدم توجه، مشارکتی، مشخص، کاملاً مشخص و... را نشان داده است.

سخنرانی علمی: حقوق و فناوری اطلاعات

رشد فناوری اطلاعات در سال‌های اخیر بسیار گسترده بوده و ارتباط گرایش‌های حقوق با این پدیده مورد بررسی قرار گرفته است. حکومت بر اینترنت در آمریکا آغاز شده و در ادامه این فرایند بسیاری کشورها از جمله ایران خواهان خارج کردن این مدیریت از آمریکا بوده‌اند. شکاف دیجیتالی باعث برگزاری دو اجلاس جهانی در سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۰۵ در سطح عالی شد و در این اجلاس‌ها یک‌سری اصول برای رفع این شکاف در سطح ملی و بین‌المللی تدوین شد. فناوری اطلاعات ابزار توسعه حقوق بشر تلقی می‌شود اما در اجلاس ژنو موارد دیگری نیز مورد بررسی قرار گرفت و در طول زمان به تیرهای جدیدی از حقوق هم برخورد می‌کنیم و از آن جمله می‌توان به حق دسترسی به اینترنت و پهنای باند اشاره کرد؛ از طرف دیگر فناوری اطلاعات می‌تواند ابزاری علیه حقوق بشر نیز باشد. فناوری اطلاعات نقش بسزایی در صلح و امنیت جهانی داشته و محدودیت‌هایی را برای تروریست‌ها و حامیان آنان ایجاد کرده است. فناوری اطلاعات کنترل حاکمیت ملی و دیدگاه‌های قدیمی کنترل ملی بر جریان اطلاعات و فناوری اطلاعات را دستخوش تغییر کرده و فضای فراملی را فراهم کرده است. تنظیم روابط خصوصی در فضای مجازی نیاز به تغییرات دارد و در حوزه کیفر نیز جرایم کلاسیک و جرایم جدید نیز باید بازتعریف شوند. استفاده از فناوری برای جریان کار بهتر دستگاه‌های قضایی به خوبی مورد استفاده قرار می‌گیرد و دیوان‌های داوری از راه دور بدون حضور فیزیکی در حال انجام است.

سخنرانی علمی: اخلاق سیاست‌گذاری علم، فناوری و نوآوری

اخلاق سیاست‌گذاری شاخه‌ای از اخلاق کاربردی است که با تمرکز بر فرآیند سیاست‌گذاری می‌کوشد تحلیلی از انواع چالش‌های اخلاقی درگیر در این فرآیند و شیوه‌های رفع و رجوع آن چالش‌ها به دست دهد. مسائل و موضوعات مورد بحث در پیشینه اخلاق سیاست‌گذاری به غایت

متنوع و متکثرند و تاکنون چارچوبی برای انتظام بخشی به تکثر موجود در این حوزه پیشنهاد نشده است. مهمترین محورهای سخنانی برگزار شده عبارت است از: بررسی ملاحظات اخلاقی در سیاست گذاری علم و فناوری؛ پیشنهاد چارچوبی نظام مند برای فعالیت های مرتبط با اخلاق علم و فناوری؛ بحث درباره میزان سازگاری سیاست گذاری های تحقق یافته در زمینه علم و فناوری با ملاحظات اخلاقی.

سخنرانی علمی: دسترسی آزاد و نشر علمی

امروزه اصطلاح دسترسی آزاد، در سال ۲۰۰۲ در کنفرانس ابتکار دسترسی آزاد بوداپست که برای حل مسائل ارتباطات علمی محققان تشکیل شده بود، مطرح شد. در این کنفرانس، دسترسی آزاد به معنی دسترسی رایگان و همگانی به بروندهای علمی از طریق اینترنت و هرگونه استفاده اعم از خواندن، دانلود کردن، کپی برداری، توزیع، چاپ، جستجو، برقراری لینک، انتقال داده ها به کامپیوتر، دسترسی به تمام متن منابع در چارچوب مجاز و قانونی یعنی حفظ حق مؤلف از طریق شناسایی صحیح اثر و استناددهی، بدون هرگونه محدودیت مالی، قانونی و فنی در نظر گرفته شده است. ادغام بخشی از روش استناددهی با فناوری اینترنت به توزیع الکترونیکی بروندهای علمی، دسترسی کاملاً رایگان و نامحدود برای دانشمندان، محققان، معلمان، دانشجویان و سایر افراد در سراسر جهان فراهم نمود. رفع موانع دسترسی به بروندهای علمی در پژوهش ها به تسریع فرآیند تحقیقات، غنی سازی آموزش، به اشتراک گذاشتن آموخته های ثروتمندان با فقرا و فقرا با ثروتمندان کمک کرد. مهمترین محورهای مورد بحث در این سخنرانی عبارت است از: بررسی چرایی نشر علمی؛ بررسی چرایی دسترسی آزاد در نشر علمی؛ انواع تقسیم بندی و سیاست گذاری در نشر علمی.

تحلیل اطلاعات پژوهش ها در ابزار سایول

سایول یک پایگاه استنادی تجزیه و تحلیل عملکرد پژوهشی است که امکان ارزیابی عملکرد پژوهشی یک پژوهشگر، سازمان، کشور، منطقه، مجله، گروه پژوهشی و مانند آن را داده و نتایج به دست آمده را با هم قطاران آن ها و میانگین ها و استانداردهای جهانی مقایسه می نماید. این سخنرانی این ابزار را از منظر تحلیل اطلاعات پژوهش ها مورد بررسی قرار داده است. بدین منظور، ابتدا ابزار سایول به طور کلی معرفی، سپس مفهوم تحلیل اطلاعات در نظام های بازایی اطلاعات تعریف شده است. در آخر نیز ابزار سایول از نظر تحلیل اطلاعات پژوهش ها بررسی شده است. مهمترین محورهای مورد بحث در این سخنرانی عبارت است از: چرایی ابزار سایول؛ بررسی مفهوم تحلیل اطلاعات در نظام های بازایی اطلاعات؛ بررسی چگونگی استفاده از ابزار سایول در تحلیل اطلاعات پژوهش ها.

آزمایشگاه طراحی سیاست علم و فناوری

با پیچیدگی روزافزون سیستم‌های اجتماعی و اقتصادی؛ فرایند تدوین، تحلیل، و ارزیابی اثربخش سیاست نیز با پیچیدگی‌های بسیاری روبه‌روست. از این رو، طراحی و تحلیل درست سیاست‌ها نیازمند درک درست از پیوند میان آن‌هاست. پیش‌تر، ارزیابی سیاست‌ها بدون پرداختن به پیوند علت و معلولی و بازخورد میان آن‌ها بوده است و بدین‌سان تاکنون روشن نشده که دست نیافتن به هدف‌های سیاست‌های طراحی شده از ناهماهنگی درونی و برونی سیاست‌ها بوده است یا درست اجرا نشدن آن‌ها. آزمایشگاه طراحی سیاست علم و فناوری، با رویکردی میان‌رشته در پی بررسی، تحلیل، شبیه‌سازی، و بهبود سیاست‌ها با دیدگاه سیستمی است. هدف کلیدی این آزمایشگاه دستیابی به بینش ژرف‌تر درباره چگونگی کارکرد سیاست‌ها در سایه روابط پیچیده علت و معلولی میان آن‌هاست. این آزمایشگاه با فراهم‌آوری خدمات پژوهشی و مشاوره‌ای برای سیاست‌گذاران علم و فناوری، پیش از اینکه سیاست‌ها به سندهای رسمی بدل شوند با آزمون آن‌ها در فضای مجازی (شبیه‌سازی) از هدررفت منابع پیشگیری می‌کند و زیان‌های ناخواسته را به کمینه می‌رساند.

□ تجهیزات

- سیستم‌های کامپیوتری برای اجرای مدل‌های شبیه‌سازی و تحلیل داده‌ها؛
- سیستم شبیه‌سازی چند مقیاسی و چند روشی.

□ اهداف

➤ تحلیل سیاست

- شناخت، طراحی، و تأیید پیوندها و حلقه‌های علی و مدل علی سیاست‌ها؛
- طراحی مدل‌های شبیه‌سازی؛
- تحلیل سیاست‌ها و بررسی پیامدهای آنها در سناریوهای گوناگون.

➤ بهبود سیاست‌ها در حوزه‌های مختلف علم و فناوری

- طراحی سیاست؛
- طراحی گزینه‌های سیاستی برای بهبود و بازنگری سیاست‌ها؛
- مشاوره سیاستی به بهره‌داران سیاست‌های علم و فناوری.

➤ طراحی و پیاده‌سازی داشبورد رصد و پایش سیاست

➤ ترویج مفهوم طراحی سیاست بر پایه مدل

□ کارهای کنونی

- پروژه تحلیل سیستمی و طراحی سیاست‌های ارتباط صنعت و دانشگاه در ایران؛

- ترجمه کتاب «تحلیل سیاست در سیستم‌های چند کنش گر».

ارائه مشاوره‌های سیاستی

پنجاه سال تجربه و فعالیت‌های علمی-پژوهشی ایرانداک در زمینه مدیریت اطلاعات علمی و فناوریانه، توانمندی ارائه خدمات مشاوره به سیاست‌گذاران علم و فناوری را در ایرانداک فراهم نموده است. عمده فعالیت‌های ایرانداک در زمینه خدمات مشاوره سیاستی را می‌توان در قالب نقد قوانین و مقررات، پیشنهاد قوانین و مقررات، و همکاری با نهادهای سیاستگذار تبیین نمود.

نقد قوانین و مقررات

- ارسال نامه به مقام عالی وزارت عتف برای رفع تبعیض بین استادان آموزشی و پژوهشی در قوانین و مقررات؛

- ارائه دو پیشنهاد به کمیته علمی هیئت نظارت و بازرسی شورای عالی انقلاب فرهنگی.

پیشنهاد قوانین و مقررات

- ارائه پیشنهاد آیین نامه «اصالت‌سنجی مدارک و تشابه یابی و کمک به صیانت از حقوق صاحبان محتوی» به شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

- ارائه پیشنهاد آیین نامه «اعتبارسنجی مدارک تحصیلی دانشگاهی» به شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

- ارائه پیشنهاد «برگزاری همایش سالانه دستاوردهای طرح‌های ملی شورای عالی عتف» به مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور؛

- ارائه پیشنهاد برای برنامه ششم توسعه در موضوع طرح‌های عمرانی؛

- مشارکت فعال نماینده پژوهشگاه به عنوان دبیر کمیته علوم انسانی و اجتماعی بازنگری آیین نامه ارتقاء در وزارت عتف و انعکاس نظرات استادان پژوهشگاه در این کمیته؛

- ارائه شاخص‌های پیشنهادی برای ارزیابی پژوهش و فناوری مراکز آموزشی و پژوهشی به معاونت پژوهش و فناوری وزارت عتف.

همکاری با نهادهای سیاست‌گذار

- شناساندن فعالیت‌های پژوهشگاه به سیاست‌گذاران از طریق ارسال گزارش عملکرد پژوهشگاه به وزارت عتف، شورای عالی انقلاب فرهنگی، کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی، و...؛

- مشارکت با شورای عالی عتف در برگزاری اولین هم‌نشست طرح‌های کلان ملی پژوهش و فناوری؛

- تهیه سند نقش پژوهشگاه در اجرای سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی تحقیقات و فناوری) (ابلاغی مقام معظم رهبری برای بررسی و تصویب در هیئت امنای منطقه دو پژوهشی؛

- شرکت نماینده پژوهشگاه در کمیته استاندارد ایزو، کمیته فنی TC ۲۶۰ مدیریت منابع انسانی؛

- شرکت نماینده پژوهشگاه در کمیته نظام پایش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛

- شرکت نماینده پژوهشگاه در کارگروه نگاشت نهادی شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

- عضویت رئیس پژوهشگاه در کمیته مشترک همکاری میان وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛

- عضویت رئیس پژوهشگاه در شورای عالی راهبری شبکه علمی کشور؛

- عضویت رئیس پژوهشگاه در «کمیسیون پژوهش و فناوری شورای گسترش آموزش عالی» وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛

- انتصاب رئیس پژوهشگاه به سمت دبیر «کمیسیون تخصصی علوم انسانی، معارف اسلامی، و هنر» شورای عالی علوم، تحقیقات، و فناوری؛

- عضویت رئیس پژوهشگاه در «کمیته سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان شورای توسعه پژوهش و فناوری در علوم انسانی و هنر» وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری؛

- عضویت رئیس ایرانداک در «کمیته تخصصی توسعه دولت الکترونیک و هوشمندسازی» وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری.